

SAN ŽUTIH ZMIJA

EDO POPOVIĆ

SADRŽAJ

San žutih zmija	1
Ispod duge	20
U paukovoj mreži	44
O autoru	69
Impresum	70

SAN ŽUTIH ZMIJA

Već dugo ja nisam ovdje, sad samo odlazim. Kao vječni putnik nošen nepoznatim impulsom ne znam kamo idem. U svakom slučaju van odavde. Karta mi nije potrebna. Onome tko slijedi kartu odredište je poznato. Ja ne znam što tražim. Malo zadovoljstva? Možda. Sklapam oči i vršcima prstiju milujem tipkovnicu. Vreli znakovi počinju kolati krvotokom, rasprskavati se u mozgu. Putovanje počinje. Ja sam jedini putnik.

Putujem osluškujući ritam Vremena. Prepoznajem ga u smrti povijuša na prozorskim daskama, tihoj smrti koja ne ostavlja gorak okus na usnama, u kojoj ne puše mračan vjetar Der Tod. Prepoznajem ga u glasovima čovjekolikih insekata koji se međusobno proždiru, zaraženi virusom straha. Prepoznajem ga u pjesmi koja na ulice mami blijede dječake u čijim su očima tetovirani plavi cvjetovi čežnje. Prepoznajem ga i u sinkopama tvorničkih sirena u bolesnom jutru i u Lelinom pijanom hrkanju i možda nije lijepo što je provaljujem, ali se i ona pokatkad namrtvo uroka.

Putujem osluškujući. U susjednom stanu plače Sonja, klinka koju često susrećem na stubištu. Sjedi za stolom i plačući odbija pojesti pšeničnu kašu. Otac odlaže novine na stol, nježno se zagleda u nju:

Ali mila, sva djeca vole pšeničnu kašu. Posve sam siguran da je i tvoja mama, dok je bila mala, naprosto gutala tone pšenične kaše, zar nisi, mama?

Eee, da mi je danas toliko novaca, kaže ženski glas.

Sonja nije ni trepnula. Očev glas pretvara se u očinski urlik:

Hoćeš li, bogara mu, konačno početi jesti to sranje.

Sonja ne popušta ni za milimetar, gleda preda se i šmrca.

A što bi rekao na ovu stvar?, veli konobar prazneći pepeljaru na limeni poslužavnik. Kurvin sin polože sinoć sto litara viskija i kad ga zamoliš, pazi – zamoliš da pljune lov za ono što je polokao, on ti gurne skakavac pod nos. Tu se gazda izbezumi i zvizne ga punom bocom

preko gubice. I misliš da se srušio? E, moj prijatelju, danas svakakvi hodaju uokolo. Jednostavno je gazdu prikucao nožem za šank. K'o jebenog kukca. I nije zbrisao, već je, dok je čekao muriju, polokao dvije boce vina. I što misliš što je rekao muriji? Ha?

Slegnuo sam ramenima. Otkud sam mogao znati što je frajer rekao muriji?

Jasno da ne znaš. Rekao im je da ne voli lopove koji otimaju njegov novac, i da mu je, kao poštenom čovjeku, žao što ovog lopova ovdje, upro je prstom u gazdu, nije dokrajčio. E, moj prijatelju.

Sklopio je suncobran i sanjivo se zagledao u užaren sumrak boje jantara. Drugom stranom ulice vukao se mršav mješanac. Na trenutak je zastao, onjušio noge prosjaka usnulog na pločniku i izgubio se u sporednoj ulici.

Sve što je danas užicao, ostavio je ovdje, rekao je konobar pokazujući glavom prema prosjaku.

Rum, rekao sam.

Jednom ću se jednostavno posrati na sve ovo i otići, rekao je.

U unutrašnjosti caféa plešu otrovne boje i rasipa se zvuk saksofona hladan kao krilca insekata koji se spuštaju na kapke spavača.

Raf, hej, Raf, dozivao je netko iznutra.

Skini mi se.

Šapćući kašljući urličući pjevajući moje ime ništa nećete postići. Dozivajte me šuteći s bilo kojeg kraja svijeta i ja ću vas čuti. Sjednite za kompjutor i odsvirajte stvar koju volite. Čut ću vas. Reproducirajte ariju pneumatske bušilice pijanu vrisku zvuk automata za cigarete pjesmu prosjaka i brusača noževa krikove čaplje urlik ambulantnih kola zvukove koji se potiru miješaju žderu gube rasipaju i umnožavaju, opet ću vas čuti. Šljakam na svim frekvencijama. Ja nisam ZAKONSKA ODREDBA O PORETKU RIJEČI. I ako ikad u tiho jutro vidite Leline bradavice u erekciji, ružičaste antene koje odašilju signale žudnje, znat ćete na što mislim.

Rum je kao i obično mlak i kao i obično odvratan. Ali ako želite stići do dna, morate neprestano mijenjati cugu, neprestano miksati. I budite brzi, jer dolje vlada poprilična

gužva, ovih dana sve je više onih koji svoje mjesto traže na dnu. Pavel ih naziva zombijima, te novajlije na dnu. Nesretna kopilad noći, kaže on. A mi, pitam ga, što smo onda mi? A ne, smije se on, mi smo sretna djeca noći, prinčevi, kameleoni u njezinih milijun boja.

I evo Pavela kako dolazi iza ugla, u spidu, naduvan, žedan plodova noći – lijepo se to vidi.

Hoćemo li?, pružio mi je žućkast smotak.

Koji klinac sad?

Ulaznica za Rajsku Noć, krele. Idemo, iscijedit ćemo je do kraja.

Ubit ćemo se, čovječe.

Pa u tome i jest stvar... Nach Amok.

Oko fontane na trgu muvaju se blijedi dječaci s briljantinom u kosi i njuše zrak i smiju se i popušit će vam ga u prvom haustoru za čašu piva.

Hoćeš li? Jezik mi je nježan kao suncem tetoviran lopočev cvijet.

Promičemo između njih, elegantno ih zaobilazimo, dva surfera na valovima sumraka.

Vidio sam danas lud grafit, kažem. Slušaj: OTIĆI ĆU U SEČUAN DA TAMO UMREM S PANDAMA. Kaj veliš?

Velim da bi to bilo sjajno. Žvakati, ne lišće eukaliptusa, već lišće koke s pandama.

Nismo hodali, lebdjeli smo iznad pločnika, u vreloj magmi sumraka. Zombiji su se šunjali pločnicima i kopali po gomilama smeća. Iz otvorenih prozora cijedio se kašalj, uspavanka isprekidana jecajima, hroptanje sparenih ljudi, pijana svađa – zvuci nestajanja. Glavnom ulicom marširao je policijski limeni orkestar i prašio *Born To Be Wild*, tramvaj je škripeći skretao prema Operi, klinci su se vozili na koturaljkama, djevojke žurile na sastanke, i sve se gušilo u užarenom sumraku.

Po zidovima Amoka ližu električnoplavi plamenovi, miješaju se sa sjenkama koje se miluju u bunilu. Pomiješani mirisi. Mirisi parfemâ, duhana, znoja, očaja, trave, željâ, piva, straha, rakije, hašiša, mokraće, bljuvotinâ, vina, požude, konjaka... Mirisi nestajanja.

Isuse, pa sve je puno zombija, kaže Pavel krčeći put prema šanku, njušeći.

Je li itko dosad napisao povijest mirisa?, pita oslanjajući se o šank. Zamisli samo: komparativna povijest mirisa. Bila bi to zaista perfektna knjiga.

Smije se odmahujući glavom i uvjerava me kako će jednom, kad mu vrijeme to dopusti, napisati knjigu o mirisima.

Alkohola?, pita šankerica poznajući našu izbirljivost.

Alkohola, odgovaramo uglas.

Iz separea u dnu prostorije, zastrtog gustim modrim dimom, izronila je Lela. Približava se nesigurnim korakom, oklijevajući, blijedih usana, ukočena pogleda, u njenim očima umnožava se strah.

Opet si nešto usrala?

Odmahnula je glavom.

S kime si sjedila?

Čekala sam te.

Pošao sam prema separeu.

Nemoj, uhvatila me za ruku. To su samo klinци.

Mali zombiji, ha?

Molim te nemoj. Sanjala sam puno krvi.

Odlično. Ispunit ću sve tvoje snove.

Idemo odavde. Molim te, dlan joj je bio ljepljiv. Idemo se ševiti. Hoćeš li?

Jesam li bila dobra?

Lela je rukama obujmila noge i brade položene na koljena zurila u šare perzijskog ćilima.

Prišao sam prozoru.

Sanjala sam noćas žute zmijske kako lete iznad pustinjskih dalekih planeta.

Razmaknuo sam zavjese i prstom povukao liniju po staklu. Već dugo Lela nije pričala o zmijama, već dugo nisam razgovarao s njom. Znam, ti si zmija, rekla je kad smo se upoznali, živa crta bez početka i kraja, i vidim samo dio tebe koji je blizu, a ništa ne znam o onome što se produžuje na jednu i drugu stranu, u beskonačnost.

Nije bila originalna, to o zmijama već je netko napisao, ali svidio mi se način na koji je pričala i kako me gledala. Prihvatio sam njezinu igru iz čistog očajja, ne nadajući se bogzna čemu, ali pouzdano znajući da stvari mogu biti i gore nego što jesu, a ništa me nije koštalo da isprobam Lelu i tu novotariju sa zmijama.

Ne mogu te posjedovati, govorila je tada, nitko te ne može posjedovati, dolaziš iz usta sjene, izmičeš mi između prstiju, kliziš kroz ono što ljudi nazivaju vremenom, i opet se vraćaš u nevidljivo, znadem to i ne mogu si pomoći.

Koji muškarac ne bi volio čuti te riječi? Ali, bilo je to davno, dok smo još razgovarali, Lela i ja.

Znaš, kad sam ih vidjela kako poput kometa presijecaju nebo poželjela sam poletjeti za njima. I nikad se ne probuditi.

Na prozoru susjedne zgrade stoji žena. Sklopljenih očiju, nasmiješena, provlači prste kroz gustu zlatnosmeđu kosu. Slika je poznata. Je li to bilo ždrijelo sna obraslo bjelokosim stablima, kroz koje sam se provlačio pipajući, pun zebnje, da bih na kraju odahnuo shvativši da se nalazim s druge strane katodne cijevi. Ili predgrađe bezimenog grada gdje sam iza osvijetljena prozora ugledao ženu kako se svlači, i kad su nam se pogledi susreli podigao sam ruku i prislonio je na prozor kupea vlaka koji je čekao na ulazu u stanicu, a ona je zavukla prste duboko u kosu i nasmiješila se.

Pokatkad bih, čujem Lelin glas, htjela imati u glavi užarenu čeličnu kuglu i zaboraviti imena svim stvarima, svim ljudima, zaboraviti govoriti, zaboraviti.

Iza prozora titra usijan dan i umiru parkovi, a mrtve, kamene heroje izjeda vrijeme. Njihove slijepe oči. Njihovo sljepilo. I ljudi su iza prozora. Nevidljivi, ali stalno prisutni ljudi – u lavežu pasa, u dječjem plaču, u zvuku zvona na vratima, i budite oprezni, osobito kad ste sami sa svojim snovima i svojim morama, a noć prolazi.

Bila si dobra... Jako dobra... A sad otiđi.

U stražnje dvorište vodi mračan prolaz. Omamljen vonjem vlage zastanem u dnu drvenih stuba koje se penju u dvorišnu zgradu. Pritisnem prekidač i gola žarulja osvijetli podbuhle žute zidove. Stube se u oštrom luku gube u tišini prvog kata. Produžim u dvorište. Rubovi pješčane čistine prekriveni su naslagama istrulog lišća. Uza zidove zgrada rastu gusti grmovi sibirskog jasmína. Crni željezni kosturi klupa okružuju čistinu. Tri zaboravljene, zrakasto raspoređene staze vode u dubinu dvorišta. Negdje na desnoj strani škripala je ljuľjačka. Pošao sam uskom stazom između grmova i izbio na zapušteno igralište, gdje se na ljuľjački uništenoj hrđom ljuľjala Sonja. Pjevala je neku pjesmu, nešto kao: „Ako i otvoriš vrata, noć neće ući u moju sobu...“.

Zastao sam na rubu igrališta i promatrao njezina krhka ramena i mršave, duge noge kvrgavih koljena. Najednom je zašutjela, zastrugala sandalama po pijesku i uspravila se. Okrenula se sasvim polako i pogledala me, bez straha, bez radoznalosti.

Bok, Sonja.

Popravljala je nabore na haljini i dovodila kosu u red.

Moj tata kaže da si ti sumnjiv, rekla je dotjeravši se.

Sumnjiv?

Da... Jako sumnjiv... Nikad ga ne pozdraviš u haustoru.

Zamislío sam se.

A ti, Sonja, pozdravljaš li ti nepoznate ljude?

Sad je na njoj bio red da se zamisli.

Pa sad... Moj tata nije nepoznat... On je vozač tramvaja.

Sagnuo sam se pod težinom njezina argumenta i podigao sa zemlje polovicu plastične lopte. Razgledao sam je sa svih strana. Sonja je prišla i stala mi na nogu.

Osim toga, ja se ne zovem Sonja niti bilo kako slično, rekla je.

Ti vrlo lijepo plačeš, Sonja, rekao sam. Jako mi se sviđa kako plačeš.

Što ima u tome lijepo?, prošaptala je i u neprilici oborila pogled.

Povjerit ću ti jednu stvar, Sonja...

Napeto se zagledala u me.

Znaš, danas polovice plastičnih lopti izgledaju puno ljepše nego prije.

A ja mrzim pšeničnu kašu, rekla je. Pšeničnu kašu i ovaj vrt. Puno je ljepši kad zažmirim.

Kad je Lela jučer ufurala u Amok, kad mi je bijesno istrгла bocu iz ruke i drmnula je o pod, postalo mi je jasno da je mjesec u najkritičnijoj fazi, da se grozno napuhao. Pogledao sam pjenušavu lokvu na podu iz koje su prijeteći stršali komadići stakla i stresao se. U redu, pomislio sam, Lela je munjara, rak kao i ja, događa se to u noćima punog mjeseca, nije joj lako sa mnom, treba stvarno imati živce za to, ja sa sobom nikad ne bih imao posla, sve to stoji, ali zašto u to petljati pivo? Moje pivo. Ništa, opalit ću je nogom, i poslati je po drugo pivo, i objasniti joj simboliku vrenja, i sve će opet biti u najboljem redu. A za mjesec mi se živo jebe.

Već danas Lela je u nekom hotelu na obali Svetog Digića, gdje je more sivo kao asfalt. Ispija hladan martini, Lela, daleko od ove sparine ovdje, daleko od promukla smijeha konobarica, daleko od alkosa čijom se žednom krvi provlači miris brendija, a unutra im sve urla od strave dok kruto koračaju rastopljenim, namreškanim pločnicima. Zbrisala je tamo s nekim frajerom koji prodaje kleme za akumulatore ili nešto slično.

Znaš, on je uvijek tu... Osim toga, ne tuče me i nikad mu ne smrdi iz usta.

Razmišljao sam čime da je zviznem.

Možeš me i ubiti, neće ti pomoći, rekla je i ušla u sedmicu. Vrata su se zatvorila i što se mene tiče taj tramvaj mogu odmah povući iz prometa.

Daleko od mutnih asfaltnih rijeka na čijim obalama stoje klici i sanjaju flote papirnatih brodova.

Dakle, ta klema. Ti ljepljivi pločnici i vesela sablast koja mi šapuće na uho: „Drmaj. Drmaj sve dok ne čuješ taman bas arterije, dok te ne puknu vrele vibracije.“ Čeličnosivo sunce nestaje iza zgrade metaliziranih prozora. Sparina se odvrnula do daske, vene na rukama pune se krvlju, otiču. Neki frajeri složili su frku na ulici. Cipelare tipa koji se grči i uvija poput zmije.

Takve me stvari zamaraju. Sve te borbe u ćumezima, robnim kućama, na aerodromima i željezničkim stanicama. Ako vas baš zanima, ja sam alko-ratnik, ljubitelj sam umjetnosti lokanja. Ločem jer mi se loče, čisti sam larpurlartist, i poput svih rakova s *millerom* u podznaku – lud sam za pičkom. Noću patroliram, moje je područje precizno omeđeno: zabodite si šestar u mozak i izvucite krug polumjera devet milijuna kilometara. Tu negdje možete me susresti, ali mi ne stajte na put jer sam vrlo nezgodan, jer je bijes boja moje krvi.

U glavi mi tulumare Masai plesači... Gledam Pavla kako priča s nekim frajerom... Kao da gledam kroz crvenu svilenu maramu... Oslanjam se na zid i samo malo, začas ću se srediti.

Pavel: Uh, zanimljivo... Napiti se i lupati kurcem po tipkovnici... I veliš da se baš tako treba pisati... A ja ti kažem da to nije isto kao svirati klavir pijan k'o udaraljka sve dok ti prsti ne počnu malčice krvariti... A sad briši.

Koji ti je taj?

Čovječe, kakve je samo oči imala ona ženska... Pozvoni mi jutros u tri, je li tu Raf, pita, a ja si mislim: udaren si frajeru, ovo tu, to je priviđenje, a priviđenje me gleda šizofreničnoplavim očima i opet pita za tebe... Bože, velim joj, imaš prekrasne oči, uđi, oduvijek sam želio imati televizor u boji... Čekali smo te do šest, pričao sam najveće gadosti o tebi, i nisam je povalio... A kad je otišla, zaspao sam i sanjao da se vozim uz neko vrištavoplavo jezero, i cesta je bila plava, i grmovi uz cestu, kamenje boje tirkiza, i stvarno me je bilo frka da se ne spizdim.

Pljunuo je i zagledao se u Bebu koja nam se približavala namještajući svoj najljepši osmijeh.

Beba je sestra milosrdnica, hladna gaza za ranjena srca, amazonsko zelenilo, psihofarmak koji uvijek dobijete bez recepta, ona je jahačica apokalipse čija pička poput šišmiša lebdi iznad grada i proždire frajere poput mene, tebe i Vas. Bebino tijelo omekšalo je od pretjerane uporabe, ali, bože moj, zato i postoje gimnastički trikoi, korzeti i sva ta čuda. A

Beba je majstor u skrivanju godina. I jebanju.

Upoznali smo se lani kod oglasnog stupa, ispred apoteke na Trgu, cijeli grad zna tu priču. Početka se ne sjećam, ne sjećam se dobrog dijela vlastita života, pa drugi kasnije oživljuju moja mrtva sjećanja, vraćaju mi ih, ili ih, poput Bebe, rasipaju uokolo.

Isuse, pričala je Beba svima koji su je htjeli slušati, stajal je tamo u nekakvoj poderanoj majici, trenirki i tenisicama bez žniranaca, čelom oslonjen o stup, ma da, Raf, časna riječ, i mrmljao kojekakve bljezgarije, nekaj o putovanju bez karte, o dugi ispod koje je prošao i više se nemre vratiti, kaj ti ja znam kaj sve ne, fakat mi ga bilo žao. Pitala sam ga je li mu dobro, uporno sam ponavljala to bedasto pitanje iako se iz aviona vidlo da nekaj debelo ne štima s njim, zakaj bi uostalom buljil u onaj blesavi stup i nije me uopće fermal sve dok...

Sve dok, tu počinje i moje sjećanje, nekakav pas nije zapišao moj stup. Podigao sam pogled i na drugom kraju lajne ugledao crvenu, mesnatu, valjuškastu ruku nakrcanu bižuterijom. Povrh nje nalazila se treger majica ispod koje su virkale grudi.

Čovječe, zanjihale su se grudi s negodovanjem, izgledaš očajno.

Vaš mi je pas popišao stup, rekao sam.

I smrdiš.

Ništa nisam rekao. Leđima sam se oslonio o stup i promatrao ih. Njihale su se u sve bržem ritmu.

Zakaj se ne okupaš, bradavice su se ukrutile od srdžbe.

Maznuli su mi kadu.

Maznuli su ti kadu. Tko?

Jebeni fašisti.

Tu su se grudi stale došaptavati.

U redu, rekle su potvrdno klimajući, možeš se kod nas okupati.

Jebali smo se danima. Zapravo, jebala me danima, i to s predumišljajem. Jebala me u ponoć, pred zoru, za doručkom, skakala je na mene dok sam spavao, čitao novine, otvarao hladnjak

u potrazi za pivom, pišao... Gledao sam kako da se izvučem iz tog jebenog kaveza, stotinu sam puta pokušao pobjeći, jedanput sam stigao čak i do haustora, ali s Bebom vam je otprilike kao i s cugom – nema bijega ako se navučete.

Mogu svršiti kad god hoću i koliko god puta hoću, mogu te nestati, vrištala je i vrebala ispod plahte, zajapurena, gladna paučica.

I vjerojatno bi me i bila nestala da jedno popodne na kavu nije dovela Lelu, koja je u meni prepoznala zmiju, a ja u njoj munjaru, cugu žešću od Bebe, koja nam, evo, prilazi plešući noćnim pločnikom.

Bok, veli Beba. Ste čuli da i komarci prenose sidu?

Boli me, veli Pavel, neću fukat komarce.

A mene?, pita ona. Kako bi bilo da pokušaš sa mnom?

E pa sad, nacerio se Pavel, u normalnim okolnostima to bi bila perfektna ideja, a znadem i za jedno dobro mjesto u blizini, ali večeras, kužiš, Raf i ja večeras imamo važna posla, moramo se napiti dok smo još trijezni, znaš...

Plavo rotirajuće svjetlo policijskog kombija... Udarac u oči... Visoko iznad otkačila neonska reklama, titra brzinom signalnih svjetiljki na avionskim pistama i svaki čas će riknuti uz prigušen prasak... Mnoštvo glasova... „Nik ima straaaaaaašnu pilu“... „U to vrijeme još ga nisam poznavala“... „Kad se uroka utuvi si da ima praonicu u Kineskoj četvrti“... „And she'll hear a phone keep ride on ringin' & ringin'“... Jebo te, Lela, piješ martini, a znaš da je to jedino piće koje ne mogu podnijeti. Ne mogu podnijeti ni tvoju odsutnost, a ovih dana u gradu su ostale samo kurve, njihove uniformirane sjenke i tužnooki dječaci pod umornim svjetiljkama.

Daleko od tebe i mene koji tražeći se kružimo gradom i kad se susretnemo bacit ćemo se jedan na drugoga lica iskrivljenih od mržnje. Nijemi.

Postoji li mogućnost da se izvučemo iz vlastitih leševa?, pitam Pavela dok plovimo ka Amoku.

Pogledao me je zaprepašteno.

Koji ti je đavo, čovječe? Mi sami sebe jebemo, i ta se zajebancija luđački vrti, i jedino to POSTOJI... Pogledaj sve te prozore iza kojih ljudi u ovom trenutku gutaju sedative, mlate se, ubijaju, umiru od raka, gladi, kajaznam, a nas boli đon za sve to. Što mi znamo o tim ljudima IZA PROZORA? Ništa. Oni ne postoje.

Zamišljam ženu u hladnoj svjetlosti ekrana iza prozora na prvom katu. Zamišljam je okruženu povijušama, fotografijama s ljetovanja, lutkama koje više ničemu ne služe, figuricama od nefrita, afričkim maskama. Zamišljam kako blago savijenih nogu, oslonjena na lakat lijeve ruke, leži na mekom, prugastom madracu. Zamišljam glatku plohu njezina trbuha, dozrele grudi i taman krug bradavica. Ne zaboravimo ni spiralnu zlatnu naušnicu u uhu, niti bisernu nisku oko čela koja pridržava svilenu, sivu, na tjeme zabačenu maramu. Ne zaboravimo, konačno, ni blagi luk desne ruke koji završava dugim, krhkim prstima što počivaju na bedru. Još malo i poći će spavati. Sanjat će čovjeka kojega je jednom davno vidjela na ulici. Pogledi su im se slučajno susreli i njegovo joj se lice otada javlja u snovima poput izbljedjele fotografije. Vjerujem da će se smiješiti u snu.

Daleko od usamljenih vozača ponoćnih tramvaja koji šibaju preko mostova i odlaze u tamu. Nestaju.

U Amoku smo uhvatili Daka s nekim ženskama. Znao sam samo Kiku, ženu kojoj su dosta čašica i prst.

Ah ah ah epicentar i petnaest dana prpe vrijeme se ah ah ah ne može balzamirati karioza šifre zidovi i nitko nije u pravu, rekao je Dak.

U redu, Dak, veli Pavel, kako ti kažeš, opalit ćemo ih, i to ovdje i sada.

Dak je simpa pedesetogodišnjak, ali tu čovjek nikad ne može biti posve siguran: u ovom gradu brzo se stari. Kad otkači, Dak zna za samo jednu vrstu zezanja: isfura kitu iz gaća i gurne vam je pod nos, urlajući od zadovoljstva. Tako je Bebu jednom spopao fras. Kao opčinjena zurila je u taj smežurani patrljak, a onda je, grozno drhteći, vrisnula i bacila se na Daka. „Otkinut ću ti glavić. Otkinut ću ti glavić.“

Štos se uopće ne dopada šankericama, kao: smeta drugim gostima. Ali u Amok više ne dolaze GOSTI. Dolaze alkosi s krvavim tetovažama na licu, sjenke koje zaudaraju na

raspadanje. U sumrak, dok im u utobi pulsira zebnja, izvlače se iz skrovišta i uzavrelih mozgova, poluslijepi, njuše zrak, spremni da na svaki stran miris zbrišu natrag u rupu. Ispruženih ruku-ticala plaze pločnicima i nepogrešivošću žohara pogađaju vrata iza kojih se toči život. Dolaze pokatkad i klinci u acetonskom bunilu i drmaju oštro da pojačaju vizije iz plastičnih vrećica, dolaze i kurve, džepari, dileri, narkici, propali glumci, pisci, slikari... Svatko dolazi u Amok, samo ne GOSTI.

Ženske su dokrajčile piće i s pola uha slušale Dakovo huncanje.

Danas mi, priča on stišćući čašu košcatim, požutjelim prstima, zazvoni telefon. Zdravo, Dak, veli neki mračan glas. Koji kurac, što je sad, ko je, velim ja. Ja sam, Spasitelj, veli glas, zar me ne prepoznaješ. Odjebi, velim ja, kužim sve igre na očaj i na kilometar njušim prevarante. Ne možeš pobjeći, Dak, veli on i podrugljivo se nasmije. Zalupim slušalicu i okrenem muriju. Netko mi prijeto, kažem dežurnom, a on će: Nema frke, naši su noževi dobro naoštreni. I prekine vezu...

Kaplja hladna znoja klizi mi niz rebra, gledam Pavelovo lice boje pepela, gledam Kiku kako odlazi do šanka i uvaljuje se nekom frajeru, glupača, veli Pavel, frajer je homić, gledam Dakove nosnice kako požudno drhte dok prinosi čašu ustima, plesači još uvijek tulumare u mojoj glavi, potežem dobar gutljaj iz boce i bože, Lela, ako ne eksam ovo pivo, ono će stoposto proključati.

Kiku sam pokupio u kolodvorskom restoranu u jednoj od onih noći kad instrumenti pošize bilježeći porast šećera u krvi, kad vam srce ide bap bap bap, a ruke vam se tresu, ali ne samo zbog apstinencije.

Snimio sam najprije njezino modro lice i staklast, ukočen pogled, upiljen u točku u kojoj je koncentriran sav užas ovoga svijeta. Potom sam snimio crnu majicu pripijenu uz tijelo, tamni krater pupka i crvenu minicu od skaja. Kriknula je i srušila se na pod.

Uh, padavičarka. Žiku padavičarku, drao se neki zombi skaćući oko nje.

Odalamio sam ga po zubima i to ga je naučilo pameti. Strpljivo sam čekao. Vidio sam čitave vojske alkosa kako marširaju i ruše se pokošeni žeđu i čežnjom, i urlaju napuhujući krvave mjehuriće u kutovima usana. Stajao sam iznad nje kao anđeo čuvar i promatrao kako se vraća iz dalekih svjetova. Budila se zamagljenih očiju, smješkajući se poput novorođenčeta,

rukom tjerajući slike ispred očiju, slike koji je samo ona vidjela. Zombiju su ponovo narasli zubi, skakao je okolo i huškao rulju na mene. Dograbio sam bocu, konobar se zaposlio nešto oko telefona, i bilo je pravo vrijeme da se ode. Povukao sam je s poda, to boli, rekla je trljajući zglobove, u očima joj se razvedravalo, no dobro, rekla je, idem, nisam baš kripl, mogu i sama.

Hodali smo šuteći, zamišljeni, osluškujući zvuk naših koraka. Ulicama su se šunjali psi i srebrni pramenovi magle, bila je jesen, to sam zaboravio reći. Vjetar je njihao svjetiljku na čeličnom užetu napetom između zgrada, negdje je plod kestena pao na krov automobila. Prošli smo pokraj propisno parkirana policajca ispred zgrade suda i skrenuli u ulicu nadsvođenu krošnjama kestenova.

Glupo, a?, čuo sam je.

Kimnuo sam glavom.

Sigurno misliš da sam udarena?

Opet sam kimnuo glavom. Nisam želio slušati o tome koliko je i zašto udarena. Znam taj štos.

Ti sigurno misliš da sam udarena, tražila je usmenu potvrdu.

Ti jednostavno nisi dugo lokala, rekao sam.

Nema veze, rekla je. Ova će stabla ionako umrijeti poslije nas.

Hodali smo, ne dodirujući se, kroz sve te puste sporedne ulice, vjetar je njihao svjetiljke na čeličnim užadima, i one su jecale svoj očajnički blues, a plodovi su kestena k'o ludi padali na krovove automobila, pločnike i ulice. Počelo se daniti kad je zastala ispred jednog haustora.

Samo malo, rekla je nestajući u mraku haustora.

I kako ja nisam papak, i kako mi se uopće nije svidjela ideja da mi tek tako zбриše, pošao sam za njom.

Gdje si?, prošištao sam.

Tiše, krele, oglasila se iz tame.

Napipao sam šalter dovoljno brzo da je uhvatim kako navlači gaćice. Pored mojih nogu tanak zlatnožuti mlaz obrubljen pjenom napredovao je prema pločniku. Povukla se dublje u haustor i naslonila na drvene poštanske sandučiće boje mahagonija.

No, gledala me drito u oči.

I dok sam joj zadizao suknju pitao sam se kojeg to poštara, kojeg to poštara na ovom svijetu boli kurac za to je li neki Martinović diplomirani ekonomist ili nije?

I danas, pred sumrak, dok se uglačani zidovi boje pijeska odazivaju na svaki zvuk s ulice, osjećam na licu Lelin dah, opojnu mješavinu martinija i pepermint. Zvonici i neboderi, tamo u zapadnim predgrađima, gube dnevnu oštrinu i trepere u uskovitlanu zraku. Nabreklo sunce pluta među dalekim oblacima,, i sve nekako vjerujemo da će zauvijek ostati tamo, među oblacima, i umirati bljujući gustu, purpurnu tintu.

U sumrak, Sonji su opet servirali pšeničnu kašu.

U sumrak, u zraku je zabilježen porast senzibiliteta, a sjećanja su postala jasnija.

Sjećanja na zeleno nebo i pastelnoplave krovove na hrapavom papiru moje crtanke

Sjećanja na zmijolike sjenke minareta koje pozivaju na popodnevno ušikavanje, hotelske sobe i orijentalne restorane grada kojeg više nema

Sjećanja na magistrale finoga bijelog praška koje nemaju kraja, na ponoćnu tišinu motela i jazz na devedesetdrugom megahercu

Ili sjećanja na ugodan polumrak Kinoteke i platno puno Wendersa

Lela je zapalila bombicu marokanca i svi su se nosevi poput radara okrenuli prema nama.

Robert: „Es gab eine Tinte, mit der man die alte Schrift auslöschen und im selben Zug etwas Neues schreiben konnte... Ich mußte immer wieder dasselbe denken und niederschreiben. Selbst wenn ich zwischendurch aus dem Traum aufgewacht war... Abstrakte Wiederholungen, Abläufe, Wege, die ich gleichzeitig... erlebte und aufzeichnete. Das heißt: Das Träumen war ein Schreiben, im Kreis... bis ich im Traum auf die Idee kam, eine andere Tinte einzufüllen. Mit der neuen Tinte... konnte ich auf einmal etwas Neues denken und sehen. Und schreiben....“

Lela: Bože, što ovo drma.

Otkopčava mi šlic. Gasim čik na podu i blago joj odmičem glavu.

Lela: Samo da te malčice ljubim.

Službenik u plavoj kuti hvata nas u mlaz svjetlosti: Jebo vam pas mater. Van. Marš van.

U sumrak nazvao sam informacije.

Dobili ste informacije, radno mjesto deset tri, pričekajte trenutak, rekla je nježno žena s druge strane linije.

Molim vas, dajte mi nešto protiv sjećanja, rekao sam.

Uglačani zidovi sobe tamne istodobno s rubovima dalekih oblaka i odazivaju se na svaki zvuk s ulice.

Liječim se. Kao što reče Gary, svatko dolazi na red. Zapravo je to bila Pavelova ideja, mislim liječenje.

Nemamo kaj izgubiti, rekao je. Osim toga, tamo ima zanimljivih faca. Idemo se zajebavati.

Bio je u pravu: nismo imali što izgubiti. Furali smo se brzo, užasno brzo i odjednom bismo shvatili da smo otišli daleko, a da ništa nismo vidjeli. I vraćali smo se, uglavnom bezuspješno, a dana je bilo sve manje. Dani su postojali samo u mlazovima Nečega, ubrizgavali smo ih izravno u ždrijela, računali u litrama. I to je jedina realnost. Sve ostalo je groznica u utrobi, mučnina, povraćanje i ledeni užas u žilama.

Sivo pročelje zgrade s dvorištem posutim crvenom šutom. Kamera ulazi kroz vrata. Prizori grupne psihoterapije. Mladić u snopu svjetlosti koja probada prozore: „Počeo sam sa šesnaest. Mogao sam birati između tvorničke hale i boce. Izabrao sam bocu“. Slika čovjeka na klupi u parku. Glava zabijena u ruke. Ispod klupe prazna boca. Svježe obrijana faca liječnika: „Detoksikaciju primjenjujemo od prvog dana liječenja. Na taj način neutraliziramo toksične elemente alkohola i ublažujemo posljedice deficita vitamina i ishrane. Ona ima izuzetan psihološki značaj za pacijenta i najčešće simbolički označava početak borbe protiv ove bolesti“. Na ekranu nasmiješen mladić na intravenoznom tretmanu.

Kad su me prvi put priključili – hipertonična glukoza plus B i C vitamin drito u venu – pošizio sam. Doktor Korski isto je pošizio, ali ja sam bio onaj ubodeni.

Doktor Korski: Zakucajte tom folirantu iglu do daske, sestro Morfij. Ne mogu slušati to zapomaganje, razjebite mu venu.

Ruku pod suknju, bio je to dobar komad mesa, ta sestra. Ključao sam esperale i tetidise iz njezine ruke i krišom, ispod popluna, milovao jaja. Dobro sam se zabavljao. Frka je dolazila noću. Vrijeme je za lokanje, šaputale su mi vesele sablasti na uho, dok mi je užas urlao u kostima, zagrizao u meso. Pa još i taj bijeli mramorni oltar koji je, osvijetljen fluorescentnom mjesečinom, nicao iz poda poput apokaliptične gljive, na čijem su klobuku, goli, ležali Korski i sestra Morfij. Imao je grozan kurac, taj Korski. Četrdeset centimetara mrkosmeđeg mesa prošarana modrim žilama plus uglacán, ljubičast glavić... Čista strava.

Na ekranu bljesnu njihova tijela. Sestra Morfij okrene se na bok, obujmi kurac prstima i iskre joj zapršte iz očiju.

Osjetim blag udar nesvjestice.

Povila se i jezikom napravila đir od jaja do glavića. Korski je puhnuo i ispustio zvuk sličan mjaukanju, taj peder zaista nije imao stila. Podigla se na lakat i držeći kurac kao olimpijsku baklju dražvala ga zatvorenih očiju.

Ubrzavam ritam.

Kamera zumira: jezik poput nježne pijavice prijanja uz meso... U snu u slow motionu u noćnoj mori usta usisavaju glavić prsti se grče usne bubre rasprskavaju se...

Sperma mi izlijeće brzinom taneta i iste sekunde zaglibim u san.

Pa dobro, što je ovo?, raspjenio se Korski kad su prokužili da se budim s pimpekom u ruci, konzerviran spermom. Od čega mi tebe ovdje liječimo?

U redu, što se pjenite?, rekao sam. Dolazite noću kao vampiri, pravite mi svinjarije tu pred nosom, i još dižete fajer.

Kakva je sad to kenjaža?, rekao je, praveći se kao da stvarno ni o čemu nema pojma, kao da drkam iz čistog vica.

Kenjaža?, prasnuo sam. To što ne žmirim dok vam sestra Morfij puši, dok mi se tu jebete

pred očima, vi to nazivate kenjažom?

Nisu htjeli svjedoke. Udvostručili su mi dozu sedativa i stvar je zataškana.

Kaj mu stvarno puši? Kaj se stvarno fukaju?, pitao me Pavel.

Zar nisi vidio?

Ne, ništa nisam vidio.

Ti ne znaš gledati. Pokatkad je potrebno zaviriti i iza prozora.

Lela je dolazila nedjeljom. Lela i njezina čarobna vrećica. Odlazili smo u park iza bolnice, Lela, Pavel i ja, i tu bismo, izvaljeni ispod stabala, hripajući na oštrom listopadskom zraku, jeli kolače od jabuka. Nedjeljom popodne. Onda bi Lela iz čarobne vrećice izvukla bocu Nečega i sve bi bilo u najboljem redu.

Kako to da ne pitaš ništa... o meni... znaš već?, upitala je.

Podigao sam bocu u rabinu očiju i promatrao iskrivljene oblike klupa, košarica za otpatke, stabala...

Ne pitaš ni što radim... s kim sam?

Valjda s onom klemom.

S kim?

Pa s onim što mu ne smrdi iz usta.

Smušeno je gužvala vrećicu.

To je prošlo... Bila sam izbezumljena... Nisi se smio onako ponašati... Mislim, udarati me i sve to.

Iskrivio sam i bolničku zgradu i Lelino lice i Pavela, čitav svijet. Žmiri li još uvijek Sonja kad uđe u vrt?

* * *

Nisam siguran je li pošteno što pišem ovaj epilog. Tim više što Raf nije volio savršene i završene priče. Opet, bio sam njegov najbolji prijatelj, i ma što god on mislio dok me u ovom trenutku promatra s neke daleke zvijezde, neću dopustiti da ovu priču zajebe noć.

Dakle, jučer sam pušten. Na vratima bolnice sudario sam se s Korskim.

Doći ćeš ti opet, rekao je smješkajući se.

Ne osvrćući se prešao sam dvorište od crvene šute. Na pločniku sam zastao, udahnuo oštar jutarnji zrak i pogledao nebo na kojem su se skupljali oblaci koji donose snijeg. Ispred pekare zaustavio se kamionet. Vozač je iskočio iz kabine, otvorio bočna vrata i ulicu ispuni miris svježeg kruha. Iz džepa mantila izvukao sam Rafov bilježnicu i smotak masnih novčanica. Otvorio sam bilježnicu na posljednjoj stranici na kojoj je Rafovim nervoznim, isprekidanim rukopisom bilo ispisano:

Kad stvari nestanu

Kad ljudi odu

Kad sjedim sučelice s utvarom

Kad se strop spušta

Kad se pomiču zidovi

Kad snovi marširaju

Kad mi se pod kožu zabijaju igle straha

Kad mi pred očima izrasta oblakoder

Popeti se na vrh

Baciti se

Padati

Padati širom otvorenih očiju

Pasti

Pasti na spržen travnjak u pustoš ljetnog dana

I zaspati

Konačno zaspati

Na koricama je tiskanim slovima ispisan naslov SNOVI ŽUTIH ZMIJA. Ovih četrdesetak ispisanih listova jesu sve što je ostalo iza Rafa nakon što su ga pronašli ukočenog u kontejneru za smeće u haustoru pokraj Amoka. Te večeri nije želio da pođem s njim na izlet u grad. Uskoro ćemo izaći, i volio bih konačno razgovarati s Lelom, srediti neke stvari, objasnio je. U Amoku je zatekao Lelu s nekim zombijima, potukao se, kasnije su ga sačekali u haustoru...

U pekari sam kupio pecivo i polaganim koracima zaputio se niz ulicu, prema Amoku.

ISPOD DUGE

Noćas sam opet sanjao Kurga, kaže Elias.

Suteren s podom od nabijene zemlje gdje je uvijek noć... Gdje vonja na znoj, vlagu, trulež i strah... Gdje čovjek ne može biti siguran hoće li se, kad jednom zaspe, ikada više probuditi... Gdje se lišajevima obrasli zidovi škripeći pomiču za snažnih napada... Mjesto za umiranje. Ali, Elias - on sanja.

I jutros. Iznad mrtvog sela na granici i iznad svijeta dizalo se sunce. Obasjavalo je mrave na stablu srebrne breze, modre cvjetove vodopije, glave čička boje starog srebra, grmove divlje ruže, mračne cvjetove koje su u asfalt urezale granate, smaragdne šume, daleke gradove, tramvaje koji škripeći napuštaju remize, pospane taksiste, zidove nebodera pune proročanskih grafita... Dobro sunce! Svejedno je brojiš li plijen od noćasnje provale, ležiš li u krevetu, budan, i čekaš da zazvoni budilica, slušaš li kako u kuhinji pišti čajnik, držiš li, miran, cijev pištolja u ustima, ili promrzao, očiju punih trnja, čekaš smjenu straže, sunce je isto. Nabreklo sunce boje srebra istom ravnodušnošću obasjava taksiste, anđele s trubama na pročelju katedrale, jezerca na asfaltu, mliječne magle iznad močvara, blještave cijevi topova u erekciji, promrzle vojnike na straži i modre cvjetove vodopije u dvorištu kuće mrtvog sela na granici gdje u sutereni Elias teturajući izranja iz mraka spavaonice, zastaje hvatajući se rukama za dovratnik i kaže da je opet sanjao Kurga.

Čulo se, kaže Zizi.

Čulo?

Da. Toliko si se derao, da je malo falilo da te upucam.

Ma daj.

Istina je, tražio si pušku ili tako nešto.

Elias je grozničavo surfao po snovima.

Je, rekao je ozarena lica, imao sam ga, bio mi je pred nosom, povukao sam okidač... I ništa. Kurg nije ni trepnuo. Pogledam pušku, a ono - plastična igračka. Živo sranje, jebote, nikad se gluplje nisam osjećao.

To me najviše živcira kod tebe, kaže mu Zizi, to što možeš zaspati na klupku zmija i sanjati.

Čovjek mora sanjati, pravda se Elias. Snovi bdiju nad nama, čuvaju nas od smrti, a to što često ne možemo birati mjesto gdje ćemo sanjati, bože moj.

Elias i inače nije izbirljiv – lovi i jede poludjele svinje koje se hrane ljudskim leševima. Ispočetka, dok su se još mogli izbrojati na prste jedne ruke, zakapali smo ih. Potom je trebala i druga ruka, a žuljevi vole pucati i boljeti, pa smo ih spaljivali. Ali, smrt je ove godine dobro rodila. Njezini plodovi padali su kao šašavi po cesti, jarcima, dvorištima i vrtovima, nadimali se i trunuli pod jarkim suncem, nikome potrebni. Prepustili smo ih svinjama. Uostalom, nismo došli tu razbijati si glavu mrtvima, već razbijati je živima. Pune ruke posla. Činimo to prilično dobro. Elias, Zizi, Trubač, Doktor i ja zbilja savjesno obavljamo svoj posao, što je u ovim žalosnim vremenima rijetka vrlina.

Elias još stoji na vratima spavaonice, u jednoj ruci drži čizme, drugom se češe po prsima frp-frp, čudi se odakle plastična puška u njegovu snu, a potom, kao i svakog jutra, počne dvojiti o tome hoće li čizme obuti odmah ili će jednim skokom premostiti razdaljinu od dovratka do tepiha, sjesti na trosjed, pripaliti cigaretu, pa tek onda započeti tu stvar s obuvanjem. Frp-frp-frp, Eliasovi nokti sve brže grabe preko prsa i trbuha, i evo ga, već je na trosjedu s cigaretom u ustima. Zizi stavlja preda nj šalicu kave i govori mu kako nije u redu da ga se ovako poslužuje, jedanput ili dvaput servirati mu kavu, ajde u redu, nije važno, ali otkad smo ovdje on nijednom nije skuhao kavu, samo spava i sanja pizdarije, uvijek dođe na gotovo, i koji klinac on zapravo hoće?

Elias srkne kavu, namršti se i zagleda u šalicu.

Što ne valja?, pita Zizi svadljivo.

Molim?

Što nije u redu s kavom?

S kavom?

Da, s kavom.

Ajme, što si ti jutros napaljen.

A što bi ti htio? Šlag, čokoladne mrvice, da ti popušim, ha?

Elias više ne kaže ništa, srče kavu i promatra ples svjetlucavih zrnaca prašine u sunčevim zrakama koje su se između spojeva hrastovih dasaka kao lopov uvukle u sobu.

Da nema tih dasaka soba bi bljesnula punim sjajem. O, kakva je to soba bila. Zidove smo oblijepili fotografijama sivih čaplji, čubastih gnjuraca, vodomara, orlova, srna, divljih pataka, sve iz kalendara nekog lovačkog društva, dovukli smo u nju fotelje, stol i komodu u kojoj držimo zalihe konzervi, izraubane porno magazine, municiju i ručne bombe. Elias je odnekud doteglio trosjed zbog kojeg je nakon ručka redovito izbijala svađa. Svatko je tu uvaljivao svoju guzicu, ali kad bi je netko uvalio nakon ručka, Elias bi zbilja poludio. Sredinu sobe krasi debeli tepih od gabeh vune. Zizi ga je donio s prvog kata želeći ga prostrijeti u spavaonici, prostorijski bez prozora u stražnjem dijelu suterena. Pobunili smo se držeći kako je, jer je lijep, neprilično držati ga u mračnoj sobi obrasloj lišajevima. Zizi nije popuštao, tvrdoglavo je ponavljao da je tepih njegov i da ga prema tome može prostrijeti gdje god hoće, pa i u dvorištu, ako mu se prohtije. Predomislio se tek kad mu je Elias u zamjenu ponudio kutiju analgetika; tepih je promijenio vlasnika i završio na podu onoga što smo nazivali dnevnom sobom. Naslage blata odavno su prekrile njegove šare, ali jedan kut još uvijek svjedoči o negdašnjoj ljepoti. Na podlozi boje rđe istkana je žuta dugovrata ptica. Zizi tvrdi da je to rajska ptica.

Još malo i sunčeve zrake otići će iz sobe, vratiti se u dvorište i obasjavati modre cvjetove vodopije, busenje trave, grmove divlje ruže čiji je opojni miris ljetos kao duh lutao dvorištem, obasjavat će vrt obrastao podivljalim korovom, nakostriješene glave čička boje starog srebra, nagriženu drvenu ogradu i stablo srebrne breze. Dašak vjetra pokrenut će lišće breze, listovi će se otkidati i padati okrećući suncu svoje trbuhe, i oni će sjajiti na suncu kao trbusi riba. Sunčeve zrake obasjat će i Trubača koji proviruje iz izgorjelog transportera u dvorištu, rukom prolazi kroz kosu i zijeva. On noćiva u transporteru jer ne podnosi vonj truleži i jer vjeruje da je tamo sigurnije. Unutra je i pougljeno tijelo vozača, ali to mu ne smeta. Glavno da nije vlažno.

Vrata i prozor, kažem, natkrili smo palac debelim hrastovim daskama, ali su svejednako zidovi i strop puni ožiljaka od šrapnela. Tu nema sigurnog kutka.

Mogućnost da ovdje dobijete šrapnel ravna je mogućnosti da dobijete na lutriji, pričao je zapovjednik voda novajlijama koji su se trzali na daleke detonacije. Bilo je to prošle jeseni, u zemunici na istoku. Problem je, dodao je, tek u tome što su ovdje izvlačenja svakodnevna, i što se nikad ne zna kad će početi. Nedugo potom njemu se posrećilo – vraćen je kući bez glave i polovice torza.

Kurg, kaže Elias preokrećući šalicu na tanjurić. Moram ubiti Kurga.

Kurg je onaj koji je zakuhao čitavu stvar, prvi koji je obradio oblutak i ubio čovjeka. Zbog plijena, vjeruje Elias. On se fura na Kurga da ne poludi. To jest, uvjeren je da će ga svaki neprijateljski vojnik kojeg ubije baciti nekoliko godina unatrag i da će samo tako, ubijajući, pronaći put do izvora zla – do Kurga.

Kurgovu kopilad ne brine puno Eliasova namjera, živo im se fućka. Čuče za teškim, izrezbarenim stolovima od mahagonija, ogrnuti finim tkaninama, tu su i svilene kravate, Rolex, blindirana kolica... I što rade? Grabe. Jedan više od drugoga. Samo gledaju kako će oplindrati leševe, kako će vam zaući ruku u džep. Jednom vas rukom drže za jaja, drugom bunare, i otuda ovaj urlik koji odzvanja svemirom.

Oni i vlastito govno pretvaraju u lovu, tvrdi Elias. Maheri alkemije. Oni bi i od mojih muda napravili kakvu zgodnu stvarčicu, možda vrećicu za dijamante.

Kako stvari stoje u njegovim će se mudima uskoro kotrljati nečiji dijamanti. Od jučer smo odsječeni od glavnine, od jučer smo gospodari mrtvog sela na granici. Selo je nekad imalo i ime, ali više ga nitko ne pamti. Gospodari smo smrvljenih kuća, nagorjelih krovnih greda, zavjesa što vire iz duplji prozora i vijore se na vjetru, paklene paučine istkane od niti vođenih raketa, obogaljenih stabala, vrtova i voćnjaka obraslih podivljalim korovom, grmova divljih ruža čiji nas je miris noćima opijao, nagriženih drvenih ograda, zgaženih cvjetnjaka, listova srebrne breze koji se otkidaju na vjetru i padaju okrećući prema suncu svoje trbuhe, smrskanog zrcala na prvom katu... U njemu se sasvim lijepo može pročitati budućnost.

Doktora nije previše zabrinjavala budućnost, to jest što su nas oni prijeko svaki čas mogli upucati.

To i nije tako loše kad čovjek malo bolje razmisli, govorio je. Prije ili kasnije to će nam se dogoditi, prije ili kasnije netko će nam nabiti sudbinu u guzicu, i zato valja s time svršiti, odmah, jedanput i zauvijek.

Ostali nisu dijelili njegov pogled na svijet pa bi se, obično o podne, kad bi se tišina spustila na mrtvo selo, na prašnjava dvorišta i modre cvjetove vodopije, poveo ovakav razgovor.

Svijet, mislio je Zizi, možda baš i nije najbolje mjesto za život, ali ja zasad ne vidim ništa zbog čega bi se isplatilo umrijeti. Jedno je sigurno, bit ćemo mrtvi prije nego što pronađemo neki razlog da umremo, jer oni prijeko, kako stvari stoje, već imaju razlog da nas ubiju, pa se

zato više ne moramo zamarati tim stvarima.

I Elias je na tu stvar gledao filozofski.

Problem, tvrdio je on, nije u onima tamo i njihovim razlozima, već u vremenu. Možemo učiniti svašta, pa čak i ubiti Kurga, ali ne možemo pobijediti vrijeme. Naša garancija ističe, ne znam, doduše, do kad točno vrijedi, ali je posve jasno da nas je svakim danom sve manje. Uostalom, kad imaš pušku ne treba ti nikakav razlog da umreš, jel' tako?

Ja toliko volim život da bih radije umro, nego ga se odrekao, citirao je Trubač nekog pisca za kojeg nitko nije čuo. U svakom slučaju, zaključio bi, na smrt se plašim smrti na sranju.

Njegov strah dijelili smo svi. Nitko nije želio umrijeti na zahodu. Tko bi normalan to želio? Poznavali smo neke nesretnike koji su tako završili. Izišli su iz zemunice ostavljajući za sobom nedovršenu rečenicu, vrelu kavu u sivomaslinastom poklopcu porcije, ili neodigrane karte na stolu sklepanom od hrapavih dasaka, izišli su gužvajući u ruci stare novine, čučnuli u poljskom zahodu pedesetak metara dalje – i više se nisu vratili. Takve smrti bile su povod beskonačnim raspravama o tome što je vrednije: čovjek ili njegovo govno. Svatko je o tome imao svoje mišljenje, ali nas je činjenica da je govno pokatkad nadživljavalo svoga tvorca redom obeshrabrivala. U svakom slučaju na zahod se išlo s nelagodom i strahom, i slaba je pritom utjeha bilo to što su i takve smrti proglašavane herojskima.

Elias pruža Ziziju šalicu na čijim je unutarnjim stjenkama talog iscrtao zamršene šare.

Što jutros kaže šalica?

Zizi je uzme i ovlaš pogleda.

Isto sranje, čovječe, uvijek isto sranje: jebao si ježa u leđa.

U selo smo došli početkom ljeta. Mirni ljetni dani ispunjeni mirisnim zrakom koji se s brežuljaka slijevao u dolinu, zrakom kojeg smo pili, a ne udisali. Selo je tada imalo ime, crkvu šiljata zvonika čije je zvono triput dnevno podsjećalo stanovnike da se bliži sudnji dan, groblje, trgovinu mješovitom robom ispred koje smo u predvečerje sjedili i ispijali pivo, cvijetnjake, kuće... Drevne drvene kuće strmih krovova s izrezbarenim vijencima i balkonima obraslim bršljanom, čija je unutrašnjost mirisala na lavandu i prohujala vremena, a koje su, pogođene fosfornim granatama, nestajale brže od treptaja oka. I katnice od crvene cigle s

velikim dvorištima i gospodarskim zgradama, koje su sporo gorjele, praskale crijepovima, dimile se danima. Iza kuća sterali su se vrtovi, oranice, močvare i smaragdne šume odakle su noću dopirali jezivi krikovi, a jutrima dolazile mliječne magle.

Seljaci su nas primili šutke, znajući da smo došli zbog onoga što će uskoro doći. Dopustili su nam da spavamo u sjenicima i štalama, bez riječi su nam, kad bismo zatražili, davali staklene čaše, šalice za kavu, svakojake sitnice za kojih nema mjesta u vojničkom rancu, nijemo su promatrali kako se uvaljujemo njihovim kćerima i ženama; prihvatili su nas, osjećali smo to, kao krumpirove zlatice, ili neku sličnu pošast koja s vremena na vrijeme pohara njihov kraj i ode kako je i došla, važući i procjenjujući jesmo li veće ili manje zlo od onoga koje će uskoro doći. Bili smo stran, dotad neviđen virus u zamršenom tkivu njihovih međusobnih odnosa i dnevnih rituala u koje nismo ni pokušali proniknuti. Nismo im, svakako, bili dragi.

Nismo im bili dragi, ali se nismo obazirali na to. Danju smo sjedili na uglaćanim drvenim klupama ispred trgovine, ispijali pivo i zviždali za djevojkama. Ili smo skitali brdima na sjeveru, istraživali duboke, sjenovite usjeke, slijedeći tokove bezimenih ledenih rječica. Tumarali smo močvarom prepunom lopoča žutih i bijelih cvjetova, zvižduka i krikova nevidljivih ptica, sve do rijeke, spore i mutne, iza koje se nalazilo ono zbog čega smo bili tu.

Noći su bile crne, sparne. Ležali smo u toplim, zagušljivim sjenicima, u mračnom prostoru ispunjenom zveketom lanaca, puhanjem, režanjem, štropotom, nerazumljivim zvukovima od kojih te podilaze žmarci. Jedini prijateljski zvukovi bili su dovikivanje straža i detonacije s druge obale, odakle su sredinom ljeta počele stizati kolone izbjeglica.

Zadržavali su se kratko, tek toliko da ispričaju svoje ružne priče. Slušali smo ih šutke, povremeno kimajući glavom, jer im ništa drugo nismo mogli pružiti, niti su oni išta tražili. Žene su tu vodile glavnu riječ. Jaukale su, grcale, prijeteći podizale nejake šake i izgovarale teške kletve koje imaju dostići buduće generacije onih koji su ih izgnali, i koji će uskoro doći. Muškarci su šutke sjedili u prašnjavim jarcima pokraj ceste, pušeći i ukočeno zureći tamo odakle su došli. Djeca su bila u redu, sva ta gužva kao da ih se uopće nije ticala.

Potom je kolona teškim koracima odlazila cestom prema unutrašnjosti, bogzna kamo. Dočekali smo i ispratili mnogo takvih ljudi. Imali su ista lica, bili su nalik jedni drugima, možda zato što su im priče bile nalik jedna drugoj, ili što su svi bili s one druge obale, golema, posrćuća kolona sličnih sudbina. Trubač ih nije sažaljevao.

Gnjide, frktao je gledajući kako odlaze. Ne kužim. Otići samo tako, ostaviti sve, sve izgubiti.

Vjerovao je da dobiti mogu samo oni koji se usude ostati, ne shvaćajući da su istinski dobitnici daleko odavde, daleko izvan domašaja narajcanih topova.

I seljaci su, krišom, odlazili za tužnim kolonama. Posljednji je otišao trgovac. Jednog jutra na vratima trgovine našli smo poruku: ZATVORENO. VRAĆAM SE KAD RAT ZAVRŠI.

Odlično, rekao je Elias obijajući bravu. Sve što popijemo, platit ćemo kad rat završi.

Nismo imali vremena sjećati se tih ljudi, još manje žaliti za njima, jer je uskoro, s druge obale, došlo ono zbog čega smo bili tu.

A zbilja je to bio krasan cirkus... Izvirali su odasvud... Čitave gomile nabrijanih tipova... Iskakali su iz mraka... iz jutarnje magle... iz oblakâ dima dimnih raketa... Pa trkom na nas... Opla, ćopili smo đavola za rep... Plešemo... Podij je zatrpan smrskanim komadima... Cigle... crijepa... stakla... drveća... ljudskog mesa... Pazi na korak... Drži se čvrsto, inače ćeš pasti... Da, tu su i svinje... Ne petljaju se u ljudske poslove... Vrebaju iz prikrajka i cere se... Hej, prasac, ovo je super, ha?... Rascvjetali metal razdire utrobu... gori... To je bolje od tripa... A onda, mrači se pred očima... Taj mrak... Taj zujeći mrak... Mrak stršljenova gnijezda... Kuc-kuc... Gdje je svjetlost, gdje su oblaci, boje, nebo?... Gdje?... Jedan doziva oca... Jedan majku... Jedan brata... Jedan boga... Nitko se ne odaziva... Ne čuju ih... I bog i otac i majka i brat daleko su... na sigurnom... A oni koji ih čuju isuviše su zauzeti ili ubijanjem ili umiranjem da bi se odazvali... Umiru sami... pod mračnim, ljepljivim, otrovnim nebom... raskolačenih očiju... Ne umiru svi na isti način... Svatko tu doda nešto svoje... Jednome iz očiju curi zaprepaštenje... Kao da je smrt nešto novo... Kao da se to nikome nikada prije njega nije dogodilo... Kao da se ovamo dolazi živjeti... Jedan je razočaran... To je, dakle, ta smrt. Pa čemu onda sav ovaj teatar?... Jedan leži na leđima, raširio ruke, zgrčio prste u kandže, izbuljio oči, razjapio usta, isplazio jezik... ruga se nečemu... Zbilja izgleda smiješno... Jedan iskrivio lice u gadljivu grimasu... Malčice reda i čistoće ovdje ne bi naškodilo... Jedan rukom tjera muhe s rane na trbuhu... Čudi se... Vidi muhe, a ne vidi ruku... Jedan se raspituje za ručak... Jedan za svoju šaku... Jedan je ljut što jutros nije ulaštio čizme... Jedan psuje mater svima... Jedan se žali na tijesne hlače... Jedan jeca i priča s djevojkom... Sve je u redu, ljubavi... Jedan se trese u groznici, čizmama ispisuje luđačke šare u prašjavu jarku... Jedan samo vrišti... Jedan plus jedan plus jedan plus jedan plus jedan plus jedan... čitave vojske mrtvih, veličanstvene poput tornjeva katedrala.

Ali problem je s lijepim stvarima u tome što ne traju dugo: oni prijeko opametili su se. Nema više spektakla, nema masovnih scena, nema dobrih zabava... Nema svinjskih banketa.

Ovo se zove život, kaže Elias namještajući se u trosjedu. Kava, cigareta, dvopek, još samo da onima prijeko ne padne na pamet kakva glupost.

Ti si meni jako sumnjiv, kaže mu Trubač. Na tvojoj listi želja nikad nema djevojaka.

Ne znam što da ti kažem, prijatelju, veli Elias. Ja sam još mlad, preda mnom su minute, a možda i sati života.

Ja mislim, kaže mu Zizi, da je tvoj problem to što još nisi ševio.

Nemaš ti pojma, kaže Elias, ali evo ti jedna natuknica – prije sam ubio, negoli jebao.

To je zbilja gadno, veli Trubač.

Pa i nije baš, kaže Elias. Znaš kako se ono kaže: najprije zanat, a onda uživancija.

Stvarno je ovaj rat unakazio ljude, kaže Trubač.

Da, kaže Zizi, a sve to bez veze. Tolika gužva i galama, a sve je ostalo isto.

Kak to misliš?, pita Trubač.

Tako, veli Zizi. Evo na primjer, na starom vodotornju, kod zgrade jedne moje ljubavi, nekad je stajala neonska petokraka. Igrom slučaja vidjela se i iz kreveta. I svaki put kad smo se ševili gledao sam tu petokraku i mislio si što to meni sve treba... Znaš, uvijek sam imao osjećaj da kitu guram u zdjelu punu netom rastopljenog sladoleda. Onda su skinuli petokraku i stavili naš grb. Ne znam tko sada bulji u taj grb, ali sam stoposto siguran da mu je kita u sladoledu.

Ne znam ništa o toj curi, kakva je ona u krevetu i to, kaže Trubač, ali znam da ti život uvijek podvali. Očekuješ jedno, a dogodi se nešto deseto. Uvijek sam mislil da se u ratu šora od nula do dvadesetčetiri, da se nonstop naganjaš s nekim, da se nemaš vremena ni popišati, da se nebesa tresu od eksplozija i pucnjeva... A vidi ti ovo. Tišina ko u grobu, ležimo tu i čekamo ni sam ne znam kaj.

Čekamo metak, stari, veli Zizi, eto što čekamo.

Dane smo, kažem, provodili u polumraku sobe brbljajući, svađajući se oko toga tko će oprati šalice za kavu, kartajući... I što je mogućnost da si vani natovarimo kakvu bijedu za vrat bivala većom, mi smo se to strasnije bavili koještarijama. Trubač je grozničavo pisao. Pisma, objasnio je. Da, odgovarao je na zajedljive primjedbe, jasno mu je da ih odavde ne može nikamo poslati, ali jednom će i ovo proći. Kad mu je ponestalo čistog papira pisao je na starim novinama, na kartama i kartonskim kutijama, izrezao je prljavu plahtu na komade, i pisao. Ili Zizi. Taj je kao opsjednut premetao duguljaste drvene štapiće iz ruke u ruku i pričao s nekom knjigom. Što će biti s nama na kraju dana?, pitao je knjigu. Ili: Kakve su šanse da sačuvamo guzice? Onda je listao knjigu i mrmljao: Nevjerojatno, uvijek isti odgovor. Udavača, napredovanje donosi nesreću, nijedan cilj nije povoljan... Što sad ovo znači, kakva udavača, kakvo napredovanje? Elias, kad nije spavao, davio nas je svojim planovima za budućnost, do najsitnijih detalja upoznao nas je s načinom na koji će zgrnuti golem novac i otići živjeti na neki tropski otok. Dotle, Doktor je kružio oko stola i nervirao se. S kime ti pričaš?, lajao je na Zizija, koji ti je kurac, kakvi štapići? Onda bi se obrušio na Eliasa: O čemu ti briješ, čovječe, kakva lova, kakav tropski otok, ti nisi normalan. Samo ti piši, rugao se Trubaču, poštar Smrt samo što nije došao. Izmišljali smo, kažem, ovo ili ono da prikratimo vrijeme, ili smo se, zaglušeni tišinom, naprosto predavali snovima. Pokatkad je tišina bila potpuna, nijednog zvuka koji bi imenovao suteran, mrtvo selo, rat, i s lakoćom smo odlazili na daleka putovanja.

Često sam zamišljao da sam na nekom drugom mjestu. Što bih radio u ovaj sat da sam negdje drugdje? Da sam kod kuće? Jutro je, čekao bih da se zgotovi kava i preprži kruh. Posve jasno čujem kлокotanje aparata za kavu, pištanje pare, osjećam miris kave i preprženog kruha, bez žurbe motam cigaretu, šuštanje papirića među prstima, ližem ljepljiv rub, okus ljepila miješa se s okusom livadskog meda, nakon prvog dima i prvog gutljaja kave postajem svjestan vanjskih zvukova, udaljenog bubnjanja tramvaja i brujanja automobila, pod mojim prozorom netko kašlje i doziva psa, netko se glasno smije... Ili bih već bio u kafeteriji na tržnici, pio kavu i pelinkovac, smišljao dobar razlog da se ne pojavim na poslu. A uokolo, sami ljudi. Prolaze, kupuju, piju, prodaju, smiju se, domahuju, kopaju po džepovima, listaju novine, tegle cekere, svađaju se... Na primjer, ono dvoje. Djevojka u jakni boje vina i frajer u mornarskom kaputu i čizmama s debelim potplatama, zastaju ispod sata i diskutiraju. Gle ti nju. Unosi mu se u lice, stisnutih usana tumači mu da je prevršio svaku mjeru, neće mu ona vječno tolerirati to što mu se diže na svaku fuficu i što je, uostalom, noćas radio s onom droljicom u kupaonici, zaključan. A on odmahuje rukom, pretjeruješ,

kaže joj, pa ne misliš valjda da bih ja išta s njom, imala je samo malčice koke i nije je htjela dijeliti s ostalima, pa smo se zaključali... A onda bi vjetar izdajnički zašuštao u lišću breze i vratio me... U stvarnost? U život? U suteran s podom od nabijene zemlje gdje je uvijek noć.

Svjetlost je stvorena za neki drugi svijet. Ovdje te ona otkucava opasnim žicarima s druge, one ljepše strane okulara i okidača. Toliko zajebancije, tolika sranja prođeš, a onda te neki peder sjebe, a ti ga ne vidiš, niti mu išta možeš. Žudim za svjetlošću, za uglačanom klupom ispred trgovine, za pivom i djevojkama.

Elias i Zizi ne plaše se svjetlosti. Često bi u zoru otišli nekamo, uvečer se vratili i tada bi Zizi pričao fantastične priče.

Danas smo, pričao bi, krenuli na jug. Slijedili smo sedamnaesti meridijan sve do pustinje Sirte. Tamo smo nabasali na našeg brigadnog izviđača. Skompao se, mater mu jebem, s neprijateljskim izviđačem. Buncao je nešto kako on nema ništa osobno protiv tog tipa, da su uostalom obojica na istom poslu, da su obojica dobili zadatak da promatraju puhanje vjetrova i nestajanje dina, da im je zajedno lakše obraniti se od napada nadzvučnih lovaca kojima pilotiraju odvaljeni piloti koji dum-dum mecima, napunjenim crnim biberom, lavandom, mošusom, medom i ingvirom, pucaju na sve što se miče... Ostavili smo tu dvojicu bijednika tamo gdje smo ih i zatekli, uzeli smo im samo vodu, jedva sam spriječio Eliasa da ih ne upuca, i pošli na sjeveroistok. Nešto prije podne odmorili smo se u sjeni kamenoga stožastog tornja odrezana vrha do kojeg su izvana vodile spiralne stepenice. Popeli smo se na vrh i vidjeli pustinjski karavan kako zamiče prema sjeveru. Krenuli smo dalje na istok, zaobišli Kaspijsko jezero, potom udarili na sjeveroistok do Bajkala. Tu su pucali na nas. Odatle smo slijedili četrdesetpetu paralelu, ušli u pustinju Gobi, zaobišli neki drevni grad opasan debelim zidinama i zaustavili se na cesti kod Ulan Batora. Vratili smo se uglavnom istim pravcem, s tim da smo Bajkal zaobišli sa sjevera.

Tamo gdje Zizi vidi čarobnu pustolovinu drugi vide svakodnevicu. U Eliasovoj verziji priče, pustinje su se pretvarale u močvarna polja, izviđači u čaplje, kameni toranj u silos čiji se vrh za lijepih dana nazire daleko na jugoistoku, Kaspijsko jezero i Bajkal u ribnjake, a daleki gradovi u spaljena sela na rubu močvare.

Noći donose olakšanje. Sjednemo u krug oko stola, zapušimo, natočimo čaše. Upalimo

voštanice. Soba tada postaje prisna i topla, a svjetlost voštanice pozlati šare trosjeda i fotelja, omekša ožiljke od šrapnela na stropu i zidovima. Omekša i grube crte Eliasova lica obrasla oštrim čekinjama. U svjetlu svijeća on postaje klinac s fotografije koju nosi u džepu košulje. Snimljena je prošlog ljeta na njegovoj maturalnoj zabavi u nekom hotelu na moru. Mjesec dana kasnije upao je u rov na istoku.

Često pričamo o dobrim danima u rovovima na istoku, gdje smo upoznali život u njegovoj veličanstvenoj jednostavnosti: na jednoj strani mi, na drugoj oni, između je brisan prostor, a visoko iznad nebo, sateliti, zvijezde, bog i svi njegovi anđeli.

Stvari koje su se događale izvan granica tog svijeta za nas nisu imale nikakvu važnost, kao da nisu postojale. To što je tamo netko sretan jer još nije nogiran s posla, na primjer, nije ništa prema sreći vojnika koji se u zoru probudi na komušini u zemunici i shvati da su mu ruke i noge na broju, da nigdje nije probušen. Unapređenje na poslu, kreditne kartice, večernji izlasci, vijesti, sjednice parlamenta, izbori i televizijske reklame, novi automobili i novi svjetski poredak, računi za struju i stanarinu, kazne za pogrešno parkiranje, novac, novac, novac, i uopće sve te stvari zbog kojih se ljudi čitav život žderu, grebu, koprcaju, cinkare, pužu, sline, strepe i moljakaju, sitnice su nevrijedne spomena u usporedbi s rafalima u tijela jurišajućih neprijateljskih vojnika koji ih natjeraju na uzmak. A tek šalica kave s rakijom u predvečerje još jednog dana u kojem si imao kraljevsku privilegiju da ostaneš živ.

Sjećam se bujne vegetacije na rubovima zapuštenih kanala za navodnjavanje u kojima smo se kupali, krvavog sunca koje se prijeteći pomaljalo iz raspukline u zemlji i potom sporo zakotrljalo nebom najavljujući još jedan dan, popodnevnih sparina kad se teško disalo, rojeva komaraca koji su u ljepljivim sumracima upadali u rove i zemunice i opijali se našom krvlju sve do zore. Repelenti tu nisu pomagali, jedina obrana od njih bile su debele naslage blata na licu, vratu i rukama.

Uopće, zemlja je tamo bila lijek protiv svega. Vidio sam vojnika koji je u rovu, dok su uokolo padale granate, nožem kopao rupu u zemlji u koju je trenutak kasnije, smijući se od straha, zabio glavu. Spavali smo u zemlji, i sanjali u njoj, i jeli, i drkali, i smijali se, i kartali, i pili, i jebem ti mater – svaki smo čas mogli postati zemljicom crnom. Iz rovovske perspektive, ono o prahu kao početku i kraju sve je samo ne bulažnjenje otkačenog tvorca. Ne znam je li on stvarajući svijet slutio u što se upušta i u što će se sve to izroditi, ali valja mu priznati da je bio daleko ispred svog vremena proizvevši čovjeka u prahu. Osjećaj da smo ključna karika prema glinenom pretku nije, velim, proizvod vjerskog fanatizma, već višemjesečnog

iskustva. Zemlja je u rovovima postala našom drugom kožom, i više je ništa nije moglo isprati, ni voda, ni kolajne, ni svečani govori, ništa.

Eliasa i mene jednom su minobacači iznenadili na sunčanju. Ležali smo goli, na livadi pokraj kanala, drijemao sam, Elias je naglas čitao stare novine... I eto pizdarije. Kad je prva tresnula u kanal, Elias se zgrčio i prekrrio novinama, a ja sam zario nokte u zemlju i zagrizao travu. U takvim trenucima Zemlja se počne sporije okretati oko svoje osi i oko Sunca, a svi satovi na svijetu uspore dajući vam vremena da saldirate vlastiti život.

Kuuuuurg, zaurkao je Elias usred gužve. Ubit ću te, mater ti jebem.

Tada sam, slušajući kako se njegove strašne psovke stapaju s frfljanjem mina i eksplozijama, pomislio da je izgubio razum, što mu nitko ne bi zamjerio. Umjesto toga, pokazalo se, Elias je doživio prosvjetljenje. Njegova priča, kasnije, u rovu, uz cigaretu i čašicu rakije, zvučala je posve razumno.

Stvar je jednostavna, objašnjavao je on. Da nema Kurga, mi ne bismo bili ovdje. I zato valja pronaći tu prapizdu i ubiti je. A put do nje vodi preko leševa, to je bar jasno.

Noćima, dakle, pričamo o danima na istoku i prijateljima koji su, klinički gledano, mrtvi. Ali jebe se nama za medicinu. Oni su živi u našim sjećanjima i našim pričama. Pokatkad su sjećanja toliko jaka da u noćnom vjetru začujemo njihove glasove i smijeh, korake u dvorištu. Znademo, i zbog toga smo tužni, da neće ući i pozdraviti nas, ali samo zato jer su previše pristojni da nam sad nešto nabijaju na nos, a najmanje što žele jest da se osjećamo loše što se još uvijek opiremo smrti.

O svijetu izvan dometa naših pušaka više se gotovo i ne govori. Tamo nas nitko ne čeka, nikome ne nedostajemo, niti nas se itko sjeća.

Jutros je na Ziziju bio red da zamijeni Doktora na straži ali, potužio se, ne osjeća se dobro. To je zbog vode, objasnio je. Više nemamo dezinfekcijskih pilula, a vodu pijemo iz starog bunara u dvorištu, ali prije će biti da se Zizi zeznuo u brojanju pilulica kojima se ubrizgava u nebo. On je šaman. On priča s knjigama, razumije tišinu i halucinira budućnost. Tvrdi da u budućnosti, onoj obećanoj, normalnoj budućnosti, ako i preživimo, nema mjesta za nas. On nas nigdje ne vidi.

Za nas je rezervirano posebno mjesto, veli on. Tamo su već bogalji, prosjaci, homići, lezbače,

alkosi, luđaci, narkići, ubojice, kurve, nezaposleni, džepari, varalice, cijeli narod prevarenih, sjebanih i izopćenih.

Ne kužim, kaže Trubač, dragi Trubač, koji uvijek pita druge, nikada sebe.

Stvar je jednostavna, kaže Zizi. Svi oni pošli su jednom zeznutom cestom i otfurali tamo odakle nema povratka, kao kad prođeš ispod duge. Tako i mi, presvukli smo kožu, dogmizali ovamo, i gotovo... Nema te sile koja nas može vratiti, ne možemo si pomoći, više ništa ne možemo učiniti, samo čekati.

Pričaš gluposti, kaže mu Trubač, pa budućnosti ne bi ni bilo bez ljudi poput nas.

Zizi ga je samilosno pogledao.

Mi smo ti, veli on, samo za jednokratnu uporabu. Ko prezervativi. Strogo formalno gledano i mi sudjelujemo u guštu ove jebačine, ali kad ovo prođe skinut će nas i baciti u smeće. Je, stari, tako ti, nažalost, stvari stoje, i nikako drugačije.

A kaj si ti, pjeni se Trubač, kaj si se, kad si već tako pametan i kad sve znaš, kaj si se onda prijavil u vojsku? Jel zato kaj voliš da te iskorištavaju?

Ne, kaže mu Zizi mirno, već zato što mi je bilo neugodno ostati doma.

Otišao sam na stražu umjesto Zizija. Stražarimo na drugom katu kuće odakle se vide neprijateljevi utvrđeni položaji uz cestu prema istoku. Između je tristo metara ničije zemlje i minska polja. Više nitko ne zna točan broj niti raspored mina. Oni koji su ih postavljali mrtvi su, ili su otišli.

Zatekao sam Doktora kako sklopljenih očiju, zibajući pušku u krilu, sjedi leđima oslonjen o zid. Okrenuo je glavu prema meni, ne otvarajući oči.

Noćas je bilo prometno tamo prijeke, rekao je. Mislim da su im stigli friški.

Bilo je i vrijeme, rekao sam. Elias je već postao nervozan.

Ustao je i ne gledajući me pošao prema vratima.

Osjetio sam miris kave, rekao je.

Je, kava je gotova, rekao sam.

Zastao je na vratima oklijevajući, kao da ulazi na nepoznat teren, ili u minsko polje.

Zizi je opet na nebu, a?, upitao je.

Da.

Briga njega za sve ovo, rekao je.

Valjda, rekao sam.

U pravu je. Kao da mi išta možemo promijeniti.

Ne možemo, rekao sam.

Stajao je i dalje na vratima, petljao nešto po okviru puške, a onda se okrenuo tako naglo da sam instinktivno čučnuo i podigao pušku. Previše je tipova iz čista mira pošizilo i...

U redu je, pogledao me je u oči praveći se da je to što čučim i držim ga na oku posve normalna stvar. Htio sam ti samo reći da mislim da bismo se trebali pokupiti odavde.

Pukao je, pomislio sam.

Kamo?, upitao sam.

Odavde, rekao je.

To je daleko, rekao sam, ali vrijedi pokušati.

Znam da misliš da sam pukao, rekao je, ali nije tako. Nisam još pukao, samo se pitam kakvog smisla ima ostati ovdje i čekati da nadrapamo zbog komadića zemlje koji su svi otpisali? To ti je isto što i množiti s nulom, razumiješ?

Otprilike, uspravio sam se.

Jesi li primijetio da ovdje više nema ptica? Otišle su. Svi su otišli, ostali smo samo mi, i svinje.

I insekti, rekao sam. Muha, stjenica, komaraca i mrava koliko hoćeš.

Već danima ne mogu zaspati, umorno je odmahnuo rukom, samo ležim i razmišljam o tome kako u sumrak izlazim iz stana, sjedam u neku birtiju, pijem pivo i gledam osvijetljene ulice i ljude kako prolaze, kako pada snijeg, kiša, svejedno... Jebemti, to je stvarno sve što želim, a

to nije mnogo.

Malo je, rekao sam. Ja bih uz to još i dobar odrezak. Ali ne svinjski, već goveđi odrezak, svinjetinu više ne mogu smisliti. A za susjednim stolom djevojka, može besplatna može i za lovu, svejedno, minjak do pupka, raširila noge, bez gaća. Gleda me, prelazim za njezin stol i dalje po želji. Na veceu, u parku, doma, a može i usred birtije, ko ga jebe, vojska smo.

Ne seri, rekao je, nije stvar u tome.

Nego u čemu?

Sit sam svega, mogao bih povratiti... Sjećaš li se onih leševa ljetos, kako su samo smrdjeli. Još uvijek osjećam taj smrad, noću mi srce lupa ko šašavo, znojim se, u glavi mi centrifugira, čitava mi se utroba sjebe, dođe mi da pobjegnem u tri pizde materine. Ali opet, kad smo ono išli doma na odmor, ja bih se oduzeo. Nisam mogao razgovarati sa svojim, i bog. Nisam im imao što reći, a njihove su mi priče bile dosadne. Samo sam razmišljao o tome kako ću se vratiti ovamo, a ovdje razmišljam o birtiji i pivu... To je za poludit, kao kad nekamo putuješ, a odredište ti uporno izmiče, i tako putuješ i putuješ znajući da nikada nećeš stići.

Stražariti znači ležati na prašnjavom madracu i čekati da se nešto dogodi. Da počne napad, da se netko od njih, jer mu je dosadno ili jer je poludio, zaleti na ničiju zemlju, bilo što. Pokatkad pucamo na brze sjene koje se kroz dvorišta prebacuju od kuće do kuće. Dogodi se da koji put i pogodimo. Znademo to po kasnijim snažnim artiljerijskim napadima. Najljepši su oni noćni. Tada mrtvo selo oživi – u narančastim, žutim, neonskoplavim i jarkocrvenim bljeskovima gole ruševine pokrenu se u pijani ples. To podiže raspoloženje.

U tim svečanim trenucima Zizi pojača pilulice gutljajima rakije i priča o operi koju će napraviti poslije rata.

Kako to misliš izvesti?, pita ga Elias, pa ti nemaš pojma o glazbi.

Kužim se u ovu glazbu, kaže Zizi. Ovo je nebeska glazba. Hahaha...

Smijeh mu se gubi u eksplozijama. Elias čeka veliku tišinu nakon koje dolaze oni.

Nose mi poruku iz kamenog doba, kaže on. Njima ću popločati put do Kurga.

Fiksirao sam snajper na grudobran utvrđen vrećama pijeska na početku njihove zone, čekao

i razmišljao o onome što je Doktor rekao. Nisam dugo dumao o tome jer su se friški ubrzo rastrčali uokolo. Ti momci pojma nemaju o čemu se ovdje radi. Neki to nikad ne saznaju. Izvuku ih iz kreveta, utrpaju im puške u ruke, i marš tamo. Prate ih svečani govori. „Domovina odapinje, momci... Potrebna je transfuzija...Vaša krv je prvorazredna... Samo naprijed... I vaši su očevi bili dobri davaoci... Nema veze ako popušite... Mi smo tu da sve vaše poraze pretvorimo u našu pobjedu...“. Prate ih bubnjevi i zbor tatarskih čekića. Neki još niti ne shvate gdje su, a već ih furaju natrag. Sanduci im savršeno pristaju, mrtvački pokrovi ukrašeni su suzama.

Gledajući ih kroz optiku pomislio sam na Zizija. On ih obožava upucavati snajperom. On tvrdi za sebe da je Božje Oko. Ne kaže: „Ubio sam ga“, već: „Nisam ga oživio“. „Udahnuo sam mu život“ znači da ga je fulao. Dok kroz optiku snajpera prati njihove smrti on šapuće: „Ovaj je za Ferdinanda... Ovaj za Ghandija... Ovaj za Martina Luthera Kinga... Ovaj za Kennedyja...“ On kaže da su oni prijeko sinovi sifilisa, bjesnila i smrti. Baš tako kaže. Vjeruje da su oni, a ne Židovi, bili ti koji su sredili Isusa. Ta njihova trulež, grca dok mu se želudac prevrće, to njihovo bjesnilo. On tvrdi da ne može sanjati jer mu oni tamo ubijaju snove. Jednom se toliko razbjesnio zbog toga da je sam, usred noći, otišao u njihovu zonu i napravio čitav cirkus. Pomislili su da je riječ o općem napadu, a to smo isto pomislili i mi, pa smo i jedni i drugi do svanuća bjesomučno pucali u mrak. U zoru Zizi se vratio.

Ne znam što je s ostalima, rekao je mirno, ali dva pedera sigurno više neće ubijati moje snove.

Jedna glava izvirila je iz razbijenog izloga trgovine u prizemlju kuće, tridesetak metara od grudobrana. Na klupama ispred trgovine više nitko ne sjedi, a limena ploča s nazivom firme, izbušena šrapnelima, još uvijek visi na željeznoj šipki iznad vrata. U vjetrovitim noćima čuje se njezina besmislena tužbalica. Iznad vreća s pijeskom pojavila se kaciga, a potom ruka koja je mahala u pravcu trgovine. Prvi put nikad ne poslušaju. Nije ni ovaj. Čizme su ga očito žuljale, a izrovana cesta posuta krhotinama cigle, crijepa, stakla i čelika nije baš idealna za jutarnji jogging, pa je stigao do grudobrana nečim nalik na trk. Drugi je bio nešto skromnijih zahtijeva, samo je pretrčao cestu i nestao iza drvenog plotu. Ušao je Trubač noseći mi marendu.

Igraju se skrivača, kaj?, rekao je odlažući konzervu na pod.

Onaj na grudobranu okanuo se mahanja i počeo se baviti pametnijim stvarima – cijevi puškomitraljeza pretraživao je potkrovlja u našoj zoni.

Kaj je s Doktorom?, upitao je Trubač uzimajući dalekozor. Izgleda prilično sjebano.

Misli da se trebamo izvući, rekao sam.

U čemu je problem, svi to mislimo.

Problem je u tome što to dosad nitko nije glasno rekao.

Pustio sam i onog u šinjelu do poda, taj je već dugo ovdje i donosi im klopnu na položaje.

Imaš pravo, rekao je Trubač. Ako njega povaljaš, umrijet će od gladi, a onda Elias neće srediti Kurga.

Kakav Kurg, rekao sam, večeras odlazimo.

Pustio sam i sljedećeg. Uživao sam u njegovu lepršavom trku.

Doma?, tiho je upitao Trubač.

Odavde, rekao sam.

Jedan mi je utekao u ruševine prizemnice, tik ispred grudobrana.

Pa kaj ih onda loviš?, pitao je.

Molim?

Kaj ih loviš ak idemo?

Još uvijek smo tu, rekao sam.

Sljedećem sam smjestio u trbuh. To friške užasava, to ih paralizira, to ih, kad se malčice srede, natjera da ozbiljno porazmisle o životu i smrti, ljubavi i mržnji i sličnim općim mjestima... Mislim, kad čuju to zapomaganje i ugledaju rupčagu od metka. Smrt je nešto posve normalno, čisto, društveno prihvatljivo, ali patnja. Tip nije pao, nastavio je trčati držeći ruke na trbuhu kao da ima proljev, a zapravo je bio samo probušen, protrčao je pokraj grudobrana...

Skidaj ga, prosiktao je Trubač, frajer će nam tu smrditi, ma daj ga, povaljaj ga.

... a probušenom se baš fućkalo za sve, trčao je, trčao, i trčao. Zaustavio se, konačno, pokraj olupine tenka uz rub ceste, niti pedeset metara od nas, ispred barijere od

protutenkovskih mina i čeličnih ježeva. Rafal s grudobrana, pušten iz očaja, zaparao je pročelja kuća u našoj zoni.

Ti si lud, rekao je Trubač. Kaj si ga pustil ovamo?

Neće nam smrditi, rekao sam ti da večeras odlazimo.

Spustio sam optiku na probušenog. Sjedio je na cesti, leđima oslonjen o bok olupine, i zurio u ruke kojima je pritiskao ranu. Bio je vrlo mlad. S njegova lica nestajao je početni grč, mišići su se opuštali i ono je počelo poprimati izraz olakšanja. Shvatio je. Shvatio je da je ovdje dobitak biti ranjen. Ili, još bolje, biti ubijen. I da samo to donosi olakšanje, a da je sve ostalo strah i čekanje.

Ide mi na živce, rekao je Trubač. Kaj baš meni mora nabijati na nos svoj krvavi trbuh? Daj ga ubij.

Ušao je Elias. Jutarnju tišinu rascijepio je urlik iz njihove zone:

Pederu, zašto ga nisi ubio?

Elias je virnuo kroz prozor, procijenio situaciju, čučnuo tik do prozora, rukama napravio lijevak oko usta i podigao glavu:

Nije još ništa skrivio, novi je.

Ubij ga, znaš kako to boli, urlao je isti glas.

Ne boli još... Ubij ga ti.

Ne mogu, naš je.

Jebi se.

Probušeni je i dalje sjedio u istom položaju ne pokazujući nikakvu želju da se uključi u konverzaciju.

Stvarno, zašto ga ne upucaš?, upitao je Elias. Neće nam valjda ovdje smrdjeti.

Ubij ga, rekao je Trubač.

Evo, pružio sam pušku, ubijte ga.

Šta je sad ovo?, rekao je Doktor ulazeći. Parlament ili nešto slično?

Boro je loše upućao tipa, rekao je Elias.

I u čemu je onda problem?

Dva su problema, rekao je Trubač. Zapravo tri. Prvo, tip nam se dovukao tu pod nos, drugo, Boro ga ne želi dovršiti, i treće: kak ćemo se, jebiga, večeras izvući, ak sad ovi navale na nas?

Znači, stvarno idemo, rekao je Doktor.

Gle ovo, rekao je Elias.

Probušeni se pokrenuo, počeo je puzati prema nama. Oni prijeko galamili su, zviždali, pa su zapucali u zrak, ali je probušeni slabo mario za svu tu buku. Očito je imao čvrst karakter, i kad je već odlučio poći u ovom smjeru, onda ga više nitko u tome nije mogao spriječiti.

Čekali smo ga u dvorištu. Elias je ostao gore. Dao sam mu kutiju cigareta da ne ubije probušenog. Eliasu se može vjerovati, bez obzira na njegov put do Kurga. Doktor bi tražio dvije kutije, i ubio ga. Trubač bi ga ubio tek tako.

Stiže, javio je Trubač čučajući kod prednjeg kraja svoje spavaonice.

Najprije se pojavila glava. Puzao je na boku, oslanjajući se na lakat desne ruke, a lijevom je pritiskao slabine. Ugledao nas je i stao.

Bok, pozdravio ga je Trubač. Izgubio si dudu pa gmižeš uokolo?

Gledao nas je posve mirno, bez straha, kao da je negdje na moru, i ležeći u hladu borova promatra partiju odbojke na pijesku. Odmahnuo je glavom.

Kaj onda?, raspitivao se Trubač. Došao si malo popričati, popiti kavu i te stvari?

Nije odgovorio.

Na vratima se pojavio Zizi. Ugledao je probušenog i ustuknuo.

Žiku ovog, rekao je.

Jebeš tvoje štapiće, rekao mu je Doktor, očito te nisu obavijestili da ovaj stiže.

Možda je kamikaza, promucalo je Zizi, možda je pun trotila.

Da, da, stoposto je drogiran i miniran, rekao je Doktor.

E pa onda, rekao je Trubač podižući pušku, ak ti se baš toliko sviđa ležati na cesti...

Probušeni je zapuzao preko ceste.

Najprije se Zizi bunio što sam probušenom ranu isprao rakijom. Bila bi dobra i voda, gundao je, nema toga na bacanje, čime će on pojačavati pilulice, a frajer će ionako umrijeti... Nisam ga pogodio u trbuh, kako sam mislio. Dobio je u slabine, izlazna rana bila je prilično velika i prilično loša. Onda se Trubač pobunio zbog prvog zavoja. Umirio se kad je probušeni izvukao iz džepa kutiju cigareta i pružio mu je.

A zavoj vam tamo ne daju, kaj, rekao je. Misle da se mi ovdje zezamo praćkama. To vam govore, kaj ne? Glup si što hodaš uokolo bez prvog zavoja. Glup si što si uopće došao ovamo.

Doktor je sjedio i nijemo ga promatrao. Povezao sam mu ranu, pa sam i ja sjeo i gledao ga. Nisam imao nikakvu ideju što s njim. U normalnim okolnostima ne bi ni stigao dovdje, ili bi išao u razmjenu. Ovako... Pored one kutije cigareta, nikakve koristi od njega. Dopuzao je ovamo i donio nam samo svoju nesreću.

Zašto ga nisi ubio?, upitao je Doktor.

Slegnuo sam ramenima.

Što ćemo s njim?

Ništa. Neka ga.

Nek se nađe, ha? Od viška glava ne boli.

Mogli bi ga mijenjati za gajbu piva i šteku cigareta, rekao je Trubač.

Probušeni nije ništa rekao. Ležao je na trosjedu i gledao nas kao da ga se ova situacija uopće ne tiče. On je bio jedini koji se nije uzrujavao.

S prvim granatama došao je i Elias.

Silazi s mog trosjeda, pička ti materina, opalio ga je čizmom u glavu.

Bio je, kažem, užasno ljubomoran na trosjed. Probušeni se prevalio na pod i cvileći otpuzao pod stol. Na trosjedu se tamnila krvava mrlja.

Ma vidi što mi je napravio od trosjeda.

Jedna je granata zviznula u pročelje kuće i tada mi je sinulo da sam gore ostavio marendu.

E baš dobro da sam se sjetio pojesti tvoju konzervu, rekao je Elias.

Boro kad zbrlja stvar, rekao je Trubač, zabrlja je do kraja. To mu se mora priznati. Vidjeli su gdje je ovaj ugmizao i sad svršavaju.

A zašto je uopće dogmizao ovamo?, upitao je Elias.

Stvarno, zašto si dogmizao ovamo?, upitao ga je Trubač.

Probušeni je virio ispod stola, bio je sav napet u iščekivanju nove detonacije.

Ma pojma on nema, glup je, rekao je Trubač.

Misle da ste me ubili, promucio je. Javite im da nisam mrtav.

Ti jesi mrtav, rekao je mračno Elias, samo to još ne znaš.

Ne zna ni zašto je tu, rekao je Trubač.

Ovo je prvi put da netko puca u mene, rekao je.

Ništa se ti ne brini, rekao je Trubač, upucat ćemo te opet.

Volio bih da nitko od nas nije ovdje, rekao je probušeni.

Pokatkad, u tihim noćima, Trubač uzme harmoniku koju je odnekud donio, iziđe u dvorište, leđima se osloni o izgorjeli transporter i rastegne mijeh. On ne umije svirati, ali on svira. U zvjezdano nebo penje se neskladna, isprekidana, tužna melodija. Potom ka nebu pođe duhanski hrapav glas. Trubač ne umije pjevati, ali on pjeva. Pjeva nebu, satelitima,

anđelima, zemlji, kosturima kuća, stablu breze, divljim ružama, nagriženim drvenim ogradama, raspadajućim leševima, sablasnim drvoredima, onima prijeko, nama, svima koji ga žele i ne žele čuti. Riječi njegove pjesme idu otprilike ovako:

U susret velikoj noći idu
srebrnim cestama
ubijaju i ljube divlje
znajući koliko malo ih ima.

Znajući da im vrijeme ističe
izgaraju na rubu noći.
Njihov pepeo vjetar odnosi
u srce velike noći.

I večeras je Trubač izišao u dvorište, razvukao harmoniku i zapjevao. Pjevao je zanesen, glasom svečanim i tužnim, kao nikad dosad. Kad je noć progutala posljednji akord melodije Zizi se zagledao u strop osvijetljen mekom svjetlošću voštanice.

Imao sam danas viziju, rekao je ne obraćajući se nikome posebno.

Prvi put otkad nas gnjavi svojim vizijama nitko ga nije prekinuo psovkom. Slušali smo ga bez riječi, čak je i probušeni prestao stenjati.

Vidio sam, nastavio je, nas petoricu u nekom klubu u kojem nije bilo ljudi, samo je iz zvučnika tutnjala glazba. Osjećali smo se sjajno, duvali smo i pili. Trava je bila perfektna, a cuga, kao da je netko destilirao najsjanije zvijezde. U jednom trenutku uzeo sam bocu te zvjezdane cuge i izašao na trijem ispred kluba. Drvenu klupu pokraj vrata zauzela je neka mršava klinka. Ležala je na leđima, nogu skupljenih u koljenima. U lijevoj ruci koja je mlitavo visila preko ruba klupe i bila puna ožiljaka od igle držala je gaćice. Sjeo sam na pod, leđima se oslonio o zid i otpio gutljaj, dok se ljubičasto sunce pomaljalo iznad zidova crne magle na istoku. Napeo sam uši, ali zvuk koji sam čuo i koji me ispočetka zbunio nije bilo tiho hrkanje spavača, već šum grada koji se budi. Vrata kluba tada su se otvorila i glazba je nakratko zapljusnula trijem i dvorište posuto crnom šutom. Struganje čizama prestalo je iza mojih leđa. Oho, vidi ti nju, čuo sam Eliasov glas, a da se malo zabavimo? Ustao sam, otpio dug gutljaj zvjezdane cuge i pružio bocu Eliasu. Mislim da je ova boca življa od nje, rekao sam. Tada sam pošao. Dugo sam hodao nekim nepoznatim gradom opustjelih ulica popločanih kamenom, kad ste mi se opet pridružili. Prolazili smo uskim strmim ulicama

između vlažnih kuća čija su pročelja obrasla mahovinom, a sjedokosa trava izbijala je iz mračnog neba i razbijenih prozora. Izašli smo na trg u čijem se središtu nalazila kamena fontana obrasla sluzavim zelenim raslinjem, a Elias je kazao da će nas povesti do mjesta gdje je postavio vrše. U tom trenutku nestali ste. Dozivao sam vas, i neki me je ženski glas uputio na grmljem obrasle stepenice na rubu trga. Njima sam se spustio do uske šljunčane uvale. Na obali je bio nasukan malen čamac. Bilo je tu i neko dijete, bacalo je u nebo glatko i crno duguljasto kamenje. Iako se ništa nije promijenilo, iako već davno nikoga nema, reklo je. Nasmiješio sam se, riječi su mi se učinile poznatima, netko ih je već izgovorio, ili napisao, netko davno. Možemo, rekao je Elias koji se odjednom stvorio pokraj mene. Primijetio sam tada da ima krvav povez na čelu. Boro nije želio poći s nama, sjedio je u dnu stuba i gledao nas bez riječi. Gurnuli smo čamac u vodu i zaveslali. Veslali smo snažno, ali su nas valovi svaki put vraćali u uvalu. Odustao sam i sjeo na šljunak. Valovi su naplavili na obalu goleme razjapljene školjke u čijim se ljušturama raspadalo bolesnocrveno meso i lelujale crne trave. Gledao sam školjku koju mi je pružalo dijete. Imala je oblik helikopterske elise. Nisam je uzeo. Elias, Doktor i Trubač dotle su već odveslali tako daleko od obale da nisu čuli kako ih dozivam. Pošli smo natrag, Boro i ja, i s uzvisine gledali kako valovi prevrću čamac i kako on naposljetku tone. Na kraju sam, na uzvisini iznad praznog mora, vidio samo Boru, završio je Zizi.

Skutren ispod stola probušeni je promatrao kako se pripremamo za odlazak. Zizi je mazao lice crnom pastom za cipele i smijuljio se.

Kaje smiješno?, pita ga Trubač.

Sve si nešto mislim, kaže Zizi, da će nam jednom, ako se izvučemo, sve ovo nedostajati. Ova rupa, selendra, pa čak i oni prijeko.

A kaj bi nam oni nedostajali, veli Trubač. Pa meni ih je pun kufer.

Je li, kaže Zizi. A što bismo mi značili da nema njih?

Jebote, kaže Elias trpajući kutije municije u ranac, mjesecima sam ovdje, stoput sam zbog ove pripizdine stavljao jajca u škripac, a sve moje stane mi u džepove. Nijedne stvari koju bih želio ponijeti sa sobom.

A trosjed?, pita ga Trubač.

No, dobro, kaže Elias.

To bi bilo to, kaže Doktor pritežući remen kacige. Ja ću prvi, Boro na začelje, ostali kako hoćete. A ti, okrenuo se probušenom, pazi nam na stvari, i da nisi pisnuo. Pisneš li, odsad do jutro, budi siguran da ću se vratiti i iščupat ti jezik, srce i sve to. Dobro?

Probušeni je kimnuo glavom.

Da se mene pita, kaže Elias, ja bih ga roknuo.

Ne, kaže Doktor. Ako ga nismo dosad, nećemo ni sada.

A otkad si to ti postao tako fin i uglađen?

Jebote, Elias, i onim se lovačkim psima na kraju zgađe leševi, a tebi nikad dosta. Sjebalo te svinjsko meso, a?

Griješiš, Doktore, užasno griješiš, možda je ovaj posljednja ploča do Kurga.

Možda je tako, kaže Doktor. A možda se, opet, tebi nešto opasno pojebalo u glavi. Znaš, razmišljao sam jutros o tvojoj furci i mislim da tu ima nečega. Ti si dobro prokužio stvar, osim jedne sitnice.

Koje to sitnice?

Sve mi se nekako čini, kaže Doktor, da ubijajući nismo popločavali put do Kurga, već put Kurgu.

U PAUKOVOJ MREŽI

Dugačke sjenke čempresa pružaju se dvorištem. Iznad krovova i balatura treperi usijani zrak preliven morem i nebom. Prizor koji se ponavlja. Nekoliko dana? Tjednima? Više nisam siguran. Elef me je dovukao ovamo, u to sam siguran. Bar nešto.

Jesi li ikad bio na Murteru?, upitao je kad sam mu spomenuo da ću otići iz Zagreba kako bih dovršio davno započet rukopis.

Odmahnuo sam glavom.

Pravo mjesto za pisanje, rekao je. Tamo sat još uvijek ima najmanje stotinu minuta, ako razumiješ što hoću reći.

Nisam razumio što hoće reći.

Na Murteru imam kuću, dodao je, baš se spremam otići dolje, i mogu ti, naravno po razumnoj cijeni, iznajmiti apartman.

To je već bilo razumljivije. Elef je žudio za novcem. Ja za knjigom. Obojica smo bili očajnici.

Prve dane provodio sam u apartmanu, promatrao papir uvučen u mašinu za pisanje, pio mastiku, i čekao. Ništa se nije događalo. To jest, bio sam uglavnom pripit, ili mamuran, a papir je dotle zjapio prazan. Poslije sam promijenio taktiku i zaposlio se u jednom restoranu. To je tek bio glup potez, jer nema te cuge koja će izazvati mamurluk gori od pranja suđa. Osim toga, nisam mogao podnijeti dvojicu s kojima sam radio. Po čitavu noć brbljali su o ženama i djeci koji ih čekaju tamo negdje u brdima, o ovcama i zimi za koju se nadaju da će biti blaža od prethodne... Svaki je imao stotinu priča, i sve su bile ružne. Dao sam otkaz. Potom sam provalio da se na otoku dimi dobra trava. Manično sam duvao, ali ni to mi nije nimalo pomoglo. Ništa me nije moglo dići i pokrenuti.

Požalio sam se Elefu. Savjetovao mi je da prikočim s cugom i dimom i pokušam samo pisati. Opet ćorak. Dobra je vijest da sam dobio društvo. Visoko na zidu terase otkrio sam kolegu, pauka u svilenobijelu gnijezdu. Obojica smo bili na istom poslu – čekali smo. Sudeći prema isisanim tjelešcima leptirica i muha u njegovoj mreži posao mu nije išao loše. Kibio sam ga i umirao od zavisti. I on je mene kibio i umirao od cera. Imao je što vidjeti – impotentna pisca uhvaćena u vlastitu mrežu, mrtva, isisana pisca.

Uvečer sam odlazio u lučicu, sjedio na terasi konobe natkrivenoj trskom i slušao razgovore domorodaca. Bilježio sam u notes riječi koje su izgovarali, geste kojima su dočaravali prizore, riječima sam slikao boje vina, mirise maslinova ulja i pržene ribe, odsjaj gole žarulje na uglačanoj površini stola. Bilježio sam sve što sam vidio. Nadao sam se da ću nešto od toga jednom moći iskoristiti. Poslije fajronta odlazio sam na plažu, sjedio na pijesku, pušio, gledao, slušao. Plejade su se prigušeno sjajile na zapadnom nebu samo za mene, plankton je svjetlucaao samo za mene, mjesec je prostro stazu po moru samo za mene, more je klokotalo u škrapama samo za mene. Na plaži nikoga osim mene. Gdje su ostali? Jebe li se tko danas na plažama?, vičem. Ništa. Nitko ne odgovara. Samo valovi klokoću u škrapama.

Vraćao sam se u apartman pred svitanje, kad je nestajalo svjetlucavog mora i mjesečeve staze, rušio se u krevet i spavao bez snova.

Kad sam upoznao Kaju počeo sam sanjati... I pisati.

Kaja je umjetnica. Tako bar ona tvrdi. Ima preplanulo umjetničko lice, uokvireno tamnom umjetničkom kosom crvenkastoga umjetničkog odsjaja, krupne umjetničke oči, pune usne umjetničke... Kad je doselila u moj apartman rekla je da će njezina ljubav trajati koliko i moji čekovi, a osim toga neka se ne zavaravam, u krevetu se svatko bori za vlastiti orgazam.

Pošteno, pružio sam joj ruku.

Kaja je zaljubljena u svoje crtaće pero. U njezinoj ruci ono je oživljavalo i tkalo čarobne crteže. Grad na drvenom brodu nasukanom na hrid, s kućama šiljatih krovova, povezanim krhkim visećim mostovima koji se isprepliću, vijugaju i gube u tintanim, olujnim oblacima. Viseći mostovi susreću se i tvore prazne trgove nepravilnih oblika, popločane krilcima kukaca. Tu je i crkva, promalja iz rascijepljena boka broda, liganj čiji krakovi palucaju na sve strane poput poludjele ruže vjetrova.

Ili dvorac čije su tornjeve izbrusili nafiksani brusači dijamanta. Temelj dvorca je zvijezda, šanac je uzduž prerezana amfora iz čijeg grla istječe mliječna rijeka i odmah ponire u bakrenu posudu ukrašenu grimiznim laticama. Crtež je obrubljen znakovima koje samo Kaja razumije.

Pismo iz snova, tvrdi ona.

Štoga crtala Kaja, izrezbarena vrata obrasla bodljikavim puzavicama indigo plavih listova,

fontane ukrašene očima iz kojih već dugo ne teče voda, zlatne sarkofage na kojima čuče crvene gatalinke, gradove čije ulice proždiru jedne druge pa se ne može odgonetnuti gdje one počinju, a gdje završavaju, štogod, dakle, ona crtala, na njezinim crtežima nije bilo ljudi. Kaja nije crtala ljude.

Gdje su tu ljudi?, upitao sam jednom.

Otišli su, rekla je. Izgradili su ovo što vidiš i otišli svatko na svoju stranu. Da što ne pokvare.

To je bilo posljednje čemu sam se nadao poslije njezina traktata o ljubavi, čekovima i orgazmu, naime, da ćemo Kaja i ja postati bliski. A postali smo vrlo bliski. Toliko bliski da se ona više nije ustezala glasno prdnuti u zahodu, na primjer. Možete vi pričati o ljubavi koliko god hoćete, donositi doručak u krevet, ići na tržnicu i kuhati ručak, ili trčati iza ponoći u dežurnu apoteku, možete čak i ostavljati prljave gaće na podu pokraj kreveta, ali kad nekome poklonite vlastiti prdac... Prije je Kaja na zahodu pjevala operne arije, lupala četkom za kosu po plastičnoj kanti, tulila je i vrištala, što sve nije izvodila da zakamuflira stvar. Ili bi me jednostavno poslala u dućan po ovo ili ono. Jednom su to bile krpe za pranje poda, drugi put Magic spužva za posuđe, onda Viltex krpa za čišćenje lavaboa, pa gruba Super Sirmatex krpa za kadu, sjećam se i zglobnih slamčica s ružičastim prugama, salveta, raznobojnih kvačica, a vrhunac hitnoga odlaska u trgovinu bila je tekućina za čišćenje pločica. Pazi da bude bez fosfata, naglasila je. Sada je to već posve druga pjesma. Kaja se posve opustila, ona bez pardona, s najnevinijim smiješkom, radosno prдне i u krevetu.

Bila je tu i gospođa Ingrid. Na njezinim vratima stajao je vjenčić od božikovine, obrubljen izvezenom platnenom trakom na kojoj je kićenim rukopisom pisalo: *Dobro došli, dragi gosti*. Gospođi Ingrid nitko nije dolazio. Čak ni Elef. Kazao je da je gospođa Ingrid stalni gost, bude tu svake godine od proljeća do jeseni, kompletnu stanarinu plati unaprijed, pa se ne mora baktati s njom. Iskreno, rekao je, mislim da je stara udarena. Gospođa Ingrid, udarena ili ne, bila je nečujna, i uglavnom nevidljiva. Kolikogod napinjao uši nisam mogao čuti nikakav zvuk iz njezina apartmana, a rijetko sam je i viđao.

Jednoga jutra, a vraćao sam se iz samoposluživanja s tekućinom za čišćenje pločica bez fosfata, ugledao sam gospođu Ingrid na vratima. Zastao sam i kimnuo glavom, a ona me pokretom ruke pozvala da uđem. Ušao sam oklijevajući.

Ne prestanete li, morat ću vas prijaviti policiji, rekla je i prije no što je zatvorila vrata.

Upitno sam je pogledao.

Nemojte mi se tu praviti ludi, podigla je glas. Ne prestanete li tući tu jednu djevojku, pozvat ću policiju.

Ne razumijem, rekao sam.

Razumijete vi dobro. Zašto onda onoliko jauče i vrišti, ako je ne tučete? Kakav ste vi čovjek?

Razmišljao sam što da joj kažem? Da joj kažem kako se Kaja dere zbog kamuflaže? Ili da je odjebem?

Mislim da se to vas zapravo i ne tiče, rekao sam konačno, ali ću vam svejedno kazati: moja djevojka se liječi.

Liječi?

Da, ona je narkomanka. Skida se s heroína, kužite.

O, bože, rekla je gospođa Ingrid.

Šutio sam.

O bože, ponovila je gospođa Ingrid, kako mi je neugodno.

No, dobro, rekao sam.

Žao mi je, iskreno mi je žao.

I meni je žao, rekao sam.

Ispričavam se, rekla je otvarajući vrata.

Zaboravite, rekao sam.

Ako mogu ikako pomoći...

U redu je.

Nisi joj valjda to rekao, iskolačila je oči Kaja.

A što sam joj drugo mogao reći?

Pa, jebem ti, rekla je crveneći.

Ništa mi drugo nije palo na pamet.

Jebem ti, jebem ti, jebem ti.

... a na zapadu diže se zavjesa olujnih oblaka prošarana žilama munja. Zvuk groma stiže s prvim udarima vjetra o škure. Ljubičastocrni oblaci poput tijesta valjaju se niskim popodnevnim nebom koje sam trenutak prije mogao dotaknuti, samo da sam se uspravio i ispružio ruku između blijedoplavih stupova terase. Krupne kapi kiše gutaju prašinu i...

Isuse, što je sad ovo, čula se Kaja iz kuhinje.

Što, rekao sam prekidajući pisanje.

Jednog ćeš me dana pronaći do kostiju oglodanu.... O, bože, ovo je zvijer, a ne buba.

Zavirio sam unutra.

Evo, stajala je dva metra od sudopera i upirala prstom u nj. Samo pogledaj.

Unutra je trčkarao krupan žohar. Panično se pokušavao uspuzati uz glatku stjenku sudopera, padao je i podizao se, borio se za svoj ušljivi život, kao i svi mi uostalom. Ali iz nekih situacija jednostavno nema izlaza, čovjek to, čitav život se koprcajući, konačno shvati, i prvi put, nakon svih tih godina batrganja, umiri se očekujući posljednji udarac. Shvatio je to i ovaj žohar. Umirio se uza zaobljenu stijenku sudopera i čekao. Zgnječio sam ga otvaračem za pivo.

Sad bi mi mogla natočiti nešto, vratio sam se na terasu i razmišljao što da učinim s kapima kiše koje gutaju prašinu.

S Kajinim dolaskom, kažem, počeo sam pisati, ali više se pored nje ne može u miru pisati. Buljiti u dvorišta u susjedstvu, u psa koji se pred neverom sklonio pod stepenice, u armaturne šipke što strše iz terasa nedozidanih kuća, u vreću celulita na susjednoj terasi

koja žustro skida rublje s konopa, to da. Ili piti i podrigivati u oblake koji su...

Gutaju prašinu i podriguju u oblake, rekao sam.

Ne čujem, Kaja je treskala posudom za led o mramornu ploču sudopera, ova posuda za led.

Zapisao sam ono o podrigivanju. Nije izgledalo loše.

Pa nije ovo tako loše, slušaj: svlačimo se i tonemo u blijedo prostranstvo plahti...

To mi zvuči kao blijedi cvjetovi prostranstva, kaže Kaja jer je čitala Školice.

...i slušajući oluju plešemo usamljeni na valovima krećući se prema jugu, a vjetar koji smo pokretali svojim plesom učini nam se kao nešto novo, kao nadahnuće za stvaranje. Okrećući se oko sebe dohvatimo sjeverni vjetar, protrljamo ga trbusima i gle čuda. Pojavi se velika zmija...

Uh, neću zmiju, pruža mi čašu i sjeda mi u krilo. Ej, pa ti kradeš, prepisuješ mitove.

To nije krađa, otpijem gutljaj, to je citat, postmodernizam, razumiješ?

Ja to zovem krađom, kaže uzimajući knjigu sa stola. U svakom slučaju grčka mitologija čisto je pristojna gomila perverzija. Pasifaja, pa ta se ševila s bikom.

Pališ se samo na fukanje, kažem joj.

Ja samo volim ono što me pali, kaže ona suho.

Vašoj djevojci je bolje?, pitala je gospođa Ingrid.

Puno bolje, rekao sam.

Bog je svemoguć, rekla je.

I vi ste, gospođo Ingrid, i vi ste.

Zvizdan. Ležimo na šljunčanoj plaži, Kaja i ja. Pljujemo u lice ozonskim rupama, briga nas za sunčanicu, za opekotine i rak kože, baš nas briga. Guštamo u suncu i oblucima.

Smeđecrveni, crni, opalno plavi, zeleni, crni, golublje sivi, bijeli s prugama boje pustinskog pijeska, smaragdni poprskani srebrom, kakvi sve ne obluci... Mrtvi su, ali ožive čim ih se baci u plićak. Izgaramo na suncu, blještavi od ulja i znoja, prošarani prugama soli. Dvadesetak koraka iza nas mirisna je borova šuma, ali u hladu nema oblutaka i sunčevih kolobara. Naglo otvorim oči, pogledam u sunce pa zažmirim, a slika sunca ostaje na mračnoj pozadini kapaka, najprije blještavo bijela, potom žuta, crvena, ljubičasta... U ušima šumi krv. Zašto ne, mogli bismo i umrijeti ovdje, među oblucima, a neki će šetač, možda najesen, pronaći dva izbijeljela kostura u kojima se igraju smaragdne rakovice. Rekao sam to Kaji. Njoj se to nije svidjelo. Rekla je da će o smrti razmišljati kad umre i da će stvarno imati puno vremena za to. I dalje ležimo i buncamo omamljeni suncem.

Koji je, uostalom, danas dan?, pitam je.

Ona dugo ne odgovara.

Zamisli, kaže konačno, da se ovaj zaljev zove Zaljev anđela, zamisli da smo se tek probudili u hotelskoj sobi sa srebrnim i plavim cvjetovima na tapetama, u krevetu s izrezbarenim drvenim uzglavljem i plišanim prekrivačem u bojama paunova repa. Otvorit ćeš vrata francuskog balkona i otškrinuti žaluzine...

Naglo ušuti.

Paunovi repovi? rekao sam. Mrzim paunove. Jednom davno, u kasarni, noćima nisam mogao zaspati od njihovih krikova. Proklinjao sam ih, lupao glavom o limeni ormarić, noktima grebao uljanom bojom oličen zid, odgrizao plastična puceta s uniforme...Vezali bi me i nakljukali apaurinima, a ja bih tada sanjao klinca na obali rijeke kako baca glatko i crno duguljasto kamenje.

Sjećam se, rekla je, dani su, kad sam bila klinka, uvijek bili sunčani. Kiša je padala samo noću, i samo na moj krevet. Patila sam, ali ne zbog kiše, nego, shvatila sam to kasnije, zato što moja majka nije ličila na djevojku iz Plavog anđela i što mi nije pjevala uspavanke.

Okrenuo sam se na trbuh i promatrao suhe, mrtve oblutke.

Noćas sam opet sanjao da se vozim praznom cestom uz koju je cvala brnistr. Vozio sam se u krug tom cestom kroz žutilo brnistre...

Koliko god se trudila ja ne mogu uhvatiti vlastite snove. Ostaju fragmenti, alpsko jezero na čijim obalama iskapaju zlatne sarkofage, ili pećurka za kojom se bacam u mahovinom

obrastao, vlažan ponor i ne plašeći se padam znajući da će me na dnu, ako uopće postoji, na istrulom lišću dočekati crvena gatalinka.

Takvo što ne postoji, mislim crvene gatalinke, rekao sam.

Varaš se, rekla je, zar bi, da ti je netko pričao, povjerovao da postoji plaža s ovakvim oblucima.

Ajoj, još su mi samo one trebale.

Što?, provirio sam ispod plahte, razapet između sna i Kajinih ljutih vriskova.

Bio je tu mol, brod s trapeznim jedrom, za kormilom dječak, stajao sam na molu i držao cimu, a dječak je nestrpljivom gestom pokazao na mjesečevu stazu: „No, ideš li? Burin će nas odnijeti do kraja“. A onda Kajin vrisak.

Što?

Buhe, eto što, galamila je Kaja.

Pokrio sam se plahtom i pokušao zakrpati san. Mjesečeva staza blješti, i drveni brod oličen u zeleno, i podižemo jedro, i otići daleko, što dalje od ove galame...

Tebi je to normalno, je li, poteže Kaja plahtu, gužva je i baca mi je u glavu, to što je ova kuća puna buba?

Ajme, što mrzim kad mi upadaš u san. Pa to su samo buhe.

Je li, a onaj žohar?

Dobro, nekoliko buhica i jedan žohar.

A ona stonoga koju si nekidan jedva sredio?

Da, i stonoga. Probudio me zvuk. Kolik-ka-kolik-ka. Pedalj velika, tamnosmeđa stonoga upravo je bila izašla ispod kreveta i paradnim se koracima po linoleumu zaputila prema kuhinji. Napao sam je sandalom. Dam-dam-dam. Vidi ovo, kako je otporna na sandalu. Damdamdamdamdam...

Znaš što, Kaja, ja mislim da ti privlačiš te beštije. Prije ih nije bilo.

Daaaa, a tvoj pauk, ni njega prije nije bilo?

Okej, okej, gdje su te buhe?

Pokazala je na terasu.

Ustao sam i bosonog otapkao do terase. Stvarno, nekoliko crvenkastosmeđih točkica skakutalo je po pločicama. Otkud sad ove?

Najprije kava, rekoh, a onda ćemo nešto smisliti.

Dok smo pili kavu i smišljali u dvorištu se, u oblaku prašine, cvileći kočnicama, tik ispred maslinova stabla zaustavio Elefov auto.

O, jebem ti, rekao sam.

Nećeš mi valjda reći da nemaš za stanarinu, rekla je Kaja.

To ste trebali vidjeti, počeo je s vrata Elef. Bio sam par dana gore u Zagrebu, nigdje nikoga, sve mrtvo, ništa se ne događa. A onda sinoć, sjedim u kafiću, guštam pivo, kad uleti neki tip i počne mahati pištoljem. Na pod, proderao se, sve ću vas pobiti, jebem vam mater, svi na pod, ne znate vi kako je meni, ne znate kako je to kad vam umre žena... Polijegali smo, jebi ga, po podu, što smo drugo mogli, a on je onda plačući počeo pričati o svojoj ženi, kako je bila odlična blagajnica, prstima je prebiralala po tipkama blagajne kao po klaviru, bila mu je dobra, znala ga je slušati i razumjeti, i što će on sada, gdje će naći takvu ženu, takve se više ne proizvode, ove današnje samo misle na novac, s kim će on pričati, kome će se povjeravati... I kad nam je sve to ispričao, trgnuo je lozu na eks, platio i otrčao dalje. Što veliš na ovo, ha?

Imamo buhe ovdje, rekao sam upirući prstom u živčane crvenkastosmeđe točkice na pločicama.

Molim?, rekao je Elef.

Velim da imamo buhe ovdje.

Nevjerojatno, rekao je Elef.

Da, rekao sam.

Boli tebe kurac, rekao je. Tebe ne zanima ništa osim tog posranog rukopisa. Mogu se ovdje kotrljati glave, a ti nećeš ni trepnuti. Znaš li ti uopće što se događa oko tebe, u kakvom svijetu živiš? Iza svakog ugla vreba neki očajnik spreman na sve...

Jebe mi se za to o čemu pričaš, prekinuo sam ga, trenutno su buhe moj problem.

I stanarina, kako stvari stoje, rekla je Kaja.

Elef je sjeo na stolac i počeo puhati, phu-phu-phu.

Može mastika?, pitala je Kaja iz kuhinje.

Stvarno, rekao sam, mogao bi smanjiti stanarinu.

Zašto?, bio je iznenađen prijedlogom.

Zbog buha, rekao sam.

Elef je zaškiljio u me.

Je li, rekao je, a od čega ću onda ja živjeti?

Kako bi bilo da pokušaš raditi, rekla je Kaja stavljajući na stol bocu i čaše.

Raditi?, užasnulo se Elef. Misliš onako...

Da, pronadi nekakav normalan posao, znaš već, rekla je Kaja.

To bi me ubilo, rekao je Elef.

Nasmijao sam se. Sjetio sam se prosjakinje koja je neki dan, noseći musavo dijete u zavežljaju, oblijetala oko stolova na terasi prepunoj turista. Šef restorana, jedan od onih ulickanih pедера koji bi i vlastitu mater pljunuo za napojnicu, dokurio je do nje, ustobočio se i počeo histerično, u falsetu: Marš. Nosi se odavde. Nađi posao. Radi. Zveckanje vilica i noževa prestalo je, u teškoj tišini svi pogledi bili su uprti u prosjakinju i dijete. Ona nije ni trepnula. Pa ja radim, rekla je mirno. Ovo je moj posao.

Ništa nije smiješno, rekla je Kaja oštro me pogledavši, rad je stvorio čovjeka.

Slegnuo sam ramenima.

Ni slučajno, usprotivio se Elef. Rad je upropastio u čovjeku ono najbolje. Rad ubija. Moj otac radio je dan i noć, svu ušteđevinu spiskao je na kuću u Zagrebu i ovaj pansion, a kad je sve to sredio, kad je u zid zakucao posljednji čavlic i objesio na nj fotografiju s vjenčanja, natočio si je čašu vina, sjeo u fotelju i umro. Sve te godine izjedao ga je rak, a da on pojma nije imao o tome. Nije imao vremena ni za što, samo je radio. Kad je umro zarekao sam se da ću radije krepiti nego raditi.

Ti si satrap, rekla je Kaja.

Neka sam, rekao je Elef. Ali, ako ti zaista vjeruješ u ljekovitost rada, zašto ne natjeraš njega, pokazao je u me, da nešto radi, pa bi imao za stanarinu?

On piše, rekla je Kaja.

Može pisati i raditi, rekao je Elef.

Kaja nije ništa rekla, ja se nisam htio petljati u njihovu raspravu, a buhe su i dalje skakutale po terasi. U kući nije bilo ničega čime smo ih se mogli riješiti, a već je postalo prevruće za odlazak u trgovinu. Pili smo rashlađenu mastiku i smišljali kako da ih potamavimo. Elef je probao s mastikom, ali se činilo kako im ona godi.

Vidi ti ovo, čudio se. Kako su samo živnule.

Onda ih je Kaja pošpricala parfemom; ni to im nije smetalo. Nekoliko sam ih zatukao sandalom, i odmah odustao. Bilo je prevruće za fizički rad. Oko podne je pukla i druga boca, zaboravili smo na buhe, Elef je legao na terasu i zaspao, a ja sam čuo sebe kako mrmljam: Nemoj me gledati, Kaja, idi spavati. Tvoje oči nisu plave kao ocean, ali su mračne kao najdublja oceanska brazda.

Isuse, bože, čuo sam Kajju prije nego što sam spustio glavu na stol i zaspao.

Postoji li zaista tinta kojom se mogu izbrisati stari rukopisi, a u istom potezu napisati nešto novo? Ili će stari rukopisi uvijek izbijati na površinu kao noćne more?

Pitanja, samo pitanja, kaže Kaja vireći u blok u kojem sam pisao bilješke. A ja sam mislila da priče daju odgovore.

Možda neke druge priče, rekao sam zlovoljno.

Bio sam nadržan. Posustao sam u pisanju, a lova se bližila kraju. Plus ovaj vjetar.

Bura je zviždala, rašpala more i bacala nam ostru, gorku prašinu u lice, u oči. Na drvenom molu, leđima okrenut vjetru, stajao je dječak. Nabio ruke u džepove hlača, gleda slike koje vjetar stvara na površini mora, slike koje se nenadano pojavljuju i nestaju izbrisane novim naletom vjetra. Često sam ga viđao na molu. Satima je stajao na rubu, nepomičan, zagledan u nešto. Jednom nisam izdržao, prišao sam mu i upitao ga što radi tamo.

Gledam, odgovorio je ne skidajući pogled s mora.

More?

Ne, gledam vjetar.

Vjetar?

Da, vjetar.

Vjetar se ne može vidjeti.

Može na moru.

A što kad vjetra nema?

Vjetra uvijek ima. Samo se pokatkad odmara na površini mora.

Dakle, ne posustaje Kaja, kakve su to priče bez odgovora?

Ne znam, naprosto priče.

Ali priče moraju...

Priče ne moraju ništa. Možemo li razgovarati o nečemu drugom?

Ovdje bi sad savršeno sjeo ovaj fragment: dječak prelazi mol, hoda ukošeno, u vjetar, prilazi nam ne ostavljajući tragove stopa u pijesku i pokazujući rukom iza sebe kaže:

Tko god je otplovio mjesečevom stazom, nije se vratio.

A kako ti to znaš?, pitam.

Pogleda me u oči i kaže:

Jer sam i ja jednom otplovio mjesečevom stazom.

...ali dječak bez riječi prolazi pokraj nas i odlazi niz kamenom popločanu stazu obrubljenu agavama i brnistrom.

Nemoj biti smiješan, kaže Kaja. Samo želim znati kako pišeš.

A kako ti sanjaš?

U zrcalu, kaže ona.

Opet je donijela kolače, rekla je Kaja.

Tko? Gospođa Ingrid?

A tko drugi?, rekla je gorko. Mislim da je potpuno luda.

I Elef to misli, rekao sam.

To je nije utješilo. Otkad se Kaja oslobodila straha od prdaca gospođa Ingrid joj je svako malo dodijavala kolačima, raspitujući se pritom o detaljima liječenja.

To sam još i mogla podnositi, živcirala se Kaja, ali sad je počela raspredati čitave priče. I to o sebi.

I zato misliš da je luda? Mnogi ljudi vole pričati o sebi, možda je gospođa Ingrid samo malo usamljena.

Ne znam, ali ono što priča plaši me.

A što ti je to ispričala? Priznala ti je da je masovni ubojica, da joj je uža specijalnost trančiranje susjeda?

Pričala mi je kako je cijeli život provela u lučkoj četvrti u Hamburgu.

Ne kužim što je tu loše? Mnogo je ljudi provelo cijeli život u lučkim četvrtima gradova na sjeveru.

Sve je tu loše, rekla je Kaja.

Avanture usidjelica nisu moje omiljeno štivo, ali ovaj put, tako su poručivale Kajine oči, nisam mogao birati. Morao sam slušati.

Početak priče nije mnogo obećavao. Mlada Ingrid bila je povučena osoba. Prijateljâ nije imala, nikad se nije udala, nikad nije imala ni momka jer nije imala hrabrosti prići muškarcu, a muškarci nisu mogli prići njoj jer nikamo nije izlazila. Kod kuće rado je sjedila pokraj prozora i promatrala prolaznike, uglavnom mornare iz svih krajeva svijeta.

Izlazila je, kaže Kaja, samo danju, na posao, ili u grad, ali tek onoliko koliko se to mora, da obavi ovo ili ono, kupovinu, zubara i takve stvari. I tako cijeli život. Možeš li to zamisliti?

Odmahnuo sam glavom mršteći se.

Pa iako je živjela onako kako je živjela, nastavila je Kaja, ona je upoznala ljubav, to jest, kako se izrazila, izgarala je u vulkanu ljubavi. Kako? Vrlo jednostavno. Zaljubljivala se u nepoznate. U muškarce koje je susretala u tramvaju, na ulici, u kolportere, cvjećare, činovnike, policajce, ali najviše se palila na mornare. Gledala je s prozora kako njezini momci teturaju pločnikom i odlaze prema luci da ih više nikad ne vidi, cvilila je kao pseto, a nije si mogla pomoći. Noći i noći provodila je zamišljajući kako razgovara s njima, kako je ljube, dodiruju snažnim rukama, svlače joj suknju...

Možda nešto i bude od ovoga, pomislio sam spreman dočekati ono što se krilo ispod suknje gospođice Ingrid, što god to bilo.

Godine su prolazile, Kaja je prečula moj glasan protest zbog naglog narativnog reza, a Ingrid se uporno držala prozora i mornara. Bilo joj je, dakako, posve jasno da joj nijedan nikada neće uzvratiti ljubav, ali to je nije obeshrabrivalo. Ništa je nije moglo pokolebati. I onda, prije nekoliko godina, a već je bila u mirovini, u izlogu jedne turističke agencije vidjela je fotografiju Murtera.

Bilo je proljeće, izlozi putničkih agencija bili su puni plakata s fotografijama ljetovališta na koje se, u prolazu, baci samo kratak pogled i ode dalje, ali gospođa Ingrid je kao opčarana stajala baš pred tim izlogom i zurila baš u tu fotografiju. Osjetila je kako je probadaju zapretani trnci, i odlučila je po prvi put u životu nekamo oputovati. To jest, ne bilo kamo, nego baš na Murter. Tada još nije shvaćala koja ju je sila vukla tamo, tek otok joj se učinio poznatim. Na njemu, posve sigurno, nikad nije bila, a televizijske slike brzo se zaboravljaju. Vjerovala je da je riječ o prizoru iz sna. Kako bilo, protumačila je to kao znak sudbine. Pokorila mu se, došla ovdje, i prvog dana na ulici opazila je Karla.

Tko je sad taj Karlo?, pitao sam zlovoljno.

Polako, rekla je Kaja. Karlo je mornar kojeg je davno vidjela na ulici, gore u Hamburgu, njezina možda najveća ljubav. Pogledi su im se tada susreli, nasmiješio joj se, a ona je samo zadržala, prošla pokraj njega i produžila ne osvrćući se. Nije ga zaboravila, prepoznala ga je unatoč godinama koje su protekle, unatoč tome što je posijedio, što mu se lice namreškalo, što se pogrbio. Bila je sigurna da je to baš on, i nakon toliko godina oklijevanja i uzmicanja, prišla je muškarcu. Zaustavila je Karla i zamolila ga da joj pokaže neko pristojno mjesto gdje se može popiti kava. Bio je vrlo susretljiv, odveo ju je do one kafeterije na rivi, čak je i popio kavu s njom.

O, majko moja, rekao sam, odustajem.

Ne gnjavi, rekla je Kaja, ono glavno tek dolazi. Dakle, on se, doduše, nije zvao Karlo, već Jakov, ali bio je mornar. Gospođi Ingrid, moraš priznati, karte su se dobro otvarale, život je postajao sve ljepši i ljepši, ali nije mu odmah rekla za onaj davni susret. Bila je smušena, sve se tako brzo događalo, a starosti baš i ne priliči brzina. Odgodila je to za sutradan, kad su se dogovorili naći da zajedno popiju kavu. Što je jedan dan prema tolikim godinama čekanja?

Te noći jedva je zaspala, ali ne zbog praska gromova, niti zbog fjujka vjetra u škurama. Silina oluje, baš tako se izrazila, nije bila spomena vrijedna u usporedbi sa silinom njezinih osjećaja. Jutro je osvanulo radosno, čisto. U dogovoreno vrijeme otišla je u kafeteriju, zapravo je otrčala tamo, osjećajući se laganom kao i onda u Hamburgu, kad se na ulici mimoišla s Jakovom. Tada je, zamaknuvši iza ugla, potrčala, i nije se zaustavljala sve dok nije primijetila da je prolaznici u čudu promatraju. Ovom prilikom nije hježala od muškarca, žurila mu je u susret.

Gospođu Ingrid nije uznemirilo što je Jakov kasnio. Pripisala je to južnjačkom poimanju vremena. To što se nije pojavio niti kad je sunce već visoko odskočilo pripisala je njegovim godinama – bit će da je pobrkao sate. Ili sam ja pobrkala sate, mislila je, a možda i dan, bila sam toliko uzbuđena da sam krivo čula. Bože kako sam glupa, pomislila je, gledajući kako na mol ispred kafeterije pristaje policijski gliser. Malo poslije na molu su se zaustavila mrtvačka kola. Dva muškarca, probijajući se kroz okupljenu gomilu, iznijela su iz broda neko tijelo i položila ga u metalni lijes. Gospođa Ingrid nije morala pogledati tijelo. Znala je da je to Jakov.

Ma jasno, tko bi drugi bio, rekao sam. Sve si to izmislila.

Nisam, rekla je Kaja mirno. Gospođa Ingrid nikad nije saznala što se dogodilo Jakovu. Zapravo, nije ni željela saznati. Ali otada ona svake godine dolazi ovdje, bude tu od proljeća do jeseni, a svako jutro, u sat kad se trebala naći s njim, odlazi u onu kafeteriju i čeka ga. Zna da on neće doći, ali, svejedno, ona ga čeka.

I što veli, pitao sam zajedljivo, je li joj žao što mu odmah nije rekla za onaj susret u luci?

Ne znam, nije to spominjala, ali mislim da joj nije žao. Možda je ovako i bolje. Jer, što bi se dogodilo da je otkrila da Jakov nikad nije bio u Hamburgu? Ovako, ona radi ono što je cijeli život radila. Čeka nekoga tko neće doći. I vjerujem da joj je dobro.

Samo malo, rekao sam. Recimo da je sve tako, da ti je gospođa Ingrid stvarno to ispričala, ali nisi li rekla da te to živcira i plaši?

Rekla sam.

Ajde što te živcira, to razumijem, ali što te tu ima plašiti?

Kaja je uzdahnula .

Ovako, rekla je. Ja nisam zeznuta na isti način kao gospođa Ingrid. Ne skrivam se u rupi, niti se plašim muškaraca, ali to su samo tehnički detalji, da tako kažem. Da, ja zujim uokolo, idem s muškarcima u krevet, napuštam ih ili oni napuštaju mene, ali sve je to čista mehanika. Kao kad zaključaš vrata, i nakon petnaest koraka više nisi siguran jesi li ih stvarno zaključao. Gospođa Ingrid zapravo je sretna žena, sa svojim je Karlom barem popričala i popila kavu, ima se čega sjećati do kraja života. Ona je, Kajin glas naglo je promukao, nepoznatim muškarcima koje je susretala na cesti davala imena, i dan danas ih pamti, sjeća se načina na koji su hodali, odjeće koju su nosili... A ja? Ja sam zaboravila imena većine muškaraca s kojima sam bila, a da o ostalome i ne govorim. Bili su tu, udisali moj zrak, dodirivali me, jebali, trošili moje vrijeme, ali čim bi otišli iza ugla, ja sam ih zaboravljala. Ne, nije me strah toga što možda neću uhvatiti nečiji svadbeni buket, niti toga što ću, kad ostarim, možda ostati sama. To me uopće ne dira. Radi se o tome da više uopće nisam sigurna hoću li se, kad ostarim, imati čega sjećati, i to me plaši. To me strašno plaši.

Kaja se zaprepastila kad je lonac pun crnog rižota od sipica poletio preko ograde terase i aterirao u sjenci masline. Za njim je poletjela i staklena zdjela s kuhanim brokulama prelivecima maslinovim uljem. Ona se razbila u cvjetnjaku. Kaja se užasnula kad sam je

jednom rukom uhvatio za vrat i pribio uza zid, a drugu nategnuo iza pleća. Spasile su je oči. Na trenutak sam ugledao sliku dječaka skutrenog pod nogama oca koji je vadio remen iz hlača, u njezinim očima prepoznao sam oči tog dječaka, a s očima je sve počelo.

Tog jutra vratio sam se s tržnice s vrećicom punom sipica. Dok sam ih čistio ona se divila vještini mojih prstiju i smijala svaki put kad bi mlaz tinte ispisao fantastičnu šaru na mojoj majici. Prepoznala je u šarama pticu bez jednog krila, Judinu ruku, Čovjeka koji kamenjem gađa pticu, Svjetsko oko, uru koju su napustili sati... A onda je na dasci ugledala sićušne kuglice koje su se prigušeno presijavale na svjetlosti.

Što je ovo?, upitala je.

Što to?

Ove kuglice tu. Izgledaju kao mjesečev kamen.

Sipine oči, rekao sam pomičući ih oštricom noža.

Molim?, razrogačila je oči.

Sipine oči, ponovio sam. Stvarno bi bile odlične za naušnice.

Prsti kojima je htjela dodirnuti blještave kuglice ukočili su se iznad daske, a onda je briznula u plač. Odbila je moj zagrljaj, otimala se iz mojih ruku, udarala me po prsima, nemoj biti luda, govorio sam, to su samo sipine oči, a ona me nije željela čuti, ništa nije željela čuti, govorila je da sam ovo i ono, ubojica i zvijer, da bi ja tako i s ljudskim očima, pa je odjurila u kupaonicu, zaključala se i šmrkala tamo cijelo prijepodne. Izašla je kad sam pokucao na vrata i rekao da je ručak gotov. Sjeli smo za stol na terasi, a ja sam, da joj odvratim pažnju od sipe, upitao kako to da je Elef nekidan zaboravio naplatiti stanarinu. Zlurado se nasmijala.

Ne mogu vjerovati, rekao sam, da je otišao bez stanarine.

Pa i nije baš, rekla je.

Nisi mu valjda dala novce?

To ne, ali dobio je nešto drugo dok si ti spavao.

Moja ruka ukočila se iznad stola, a onda je poletio crni rižoto.

Posvuda sam je tražio tog popodneva. Na obali, u trgovinama, galerijama, obišao sam sve kafiće, restorane, hotelski bar, zavirio u crkvu, u zubarsku ordinaciju, u ambulantu... U baru kod ambulante naletio sam na Elefa. Sjedio je za šankom i zurio u redove boca na policama. Pogledi su nam se susreli u ogledalu, Elef se okrenuo i smiješeći se pružio mi ruku. Zaštambiljao sam ga posred usta.

Koji ti je klinac?, rekao je brišući nadlanicom krv s usana.

Razlika za stanarinu, rekao sam i naručio nam piće.

Kakvu stanarinu, jebote.

Ševio si Kaju, rekao sam.

Što?

Rekla je da ste se ševili onaj dan kad su nas napale buhe, siktao sam.

Kada?

Onda kad si mi popio svu mastiku.

Elef je uzdahnuo.

Ah, tada.

Dakle, da čujem.

Idiote, rekao je. Ništa se nije dogodilo. Zapravo, htjela je platiti stanarinu, ali ja nisam htio lov. Tražio sam zauzvrat nekoliko crteža, stvarno mi se sviđaju njezini crteži.

Barmen nije rekao ništa. Otvorio je dva Foster'sa i nastavio glancati čaše. Nisam se osjećao nimalo bolje nakon što sam udario Elefa. Zapravo, osjećao sam se još mizernije. Nije pomoglo ni pivo. Spuštala se noć, bar se počeo puniti, sve sami blijedoružičasti sjevernjaci ispranih očiju.

Uostalom, rekao je Elef, možda se i jesmo poševili. Tko zna što se događa s ljudima kad zaspu?

Volio bih da sam negdje drugdje, rekao sam.

Tko ne bi, rekao je Elef.

Možeš li zamisliti, vrtio sam bocu u ruci, koliko se paralelnih priča odvija u ovom trenutku? Na nekoj cesti u smrskanom automobilu upravo umire neki čovjek, na nekoj građevini radnici dovršavaju marendu, podriguju i rolaju cigarete, neki ubojica prikrada se žrtvi, neka trafikantica čovjeku koji je kupio novine uzvraća sitniš i žali se na sparinu, neki beskućnik prostire kartone na pločnik i sprema se na počinak...

Volim kad si tako vedar, rekao je Elef. Je li sve u redu s tobom?

Nema veze, zaboravi.

Ti znaš Jana, upitao je i pokazao barmenu da otvori još dvije.

Kimnuo sam glavom promatrajući u ogledalu ulazna vrata.

Je li to onaj što dila amfore?

Da. Jučer su ga maznuli. Ponudio amfore nekom turistu, ovaj se zainteresirao, popodne ga je Jan odvezao kući, pokazao mu robu, a frajer mu pod nos gurnuo značku. Tip je bio murjak. Navodno ga je Jan onda upitao hoće li mu se to računati ekstra, kao rad nedjeljom i praznicima.

Kaja je zbrisala, rekao sam.

A tu smo, dakle, rekao je Elef. Zašto?

Zbog sipinih očiju.

Hmmmm. To je prilično dobar razlog da se nekoga ostavi.

Ispričao sam mu što se desilo.

I što sad?, pitao je.

Ne znam. Tražim je.

Obišli smo te večeri sve zakutke, Elef i ja. Tražili smo Kaju u parkovima, u slijepim kamenim uličicama, ulazili u dvorišta gdje su plinske svjetiljke na stolovima obasjavale ljude koji su

ispijali bevandu i gledali nas bez riječi, tražeći prečac do restorana u marini upali smo u grmove kupina i to je otprilike izgledalo kao jebanje s čoporom divljih mačaka, preskakali smo željezne ograde vrtova vila i, jer je ni tamo nije bilo, tužno pišali po cvijetnjacima i palmama, psi su lajali za nama i lanci su zvečali, a onda smo, s vijencima suhih smokava oko vrata, izgrebani, pripiti, doteturali natrag u bar kod ambulante. Bila je tamo. Sjedila je s nekim muškarcem koji je izgledao kao da živi od socijalne pomoći. Pili su vino, gledao sam kako je jezikom mlati po vratu, obrazima i ušnim resicama, a ona, zubima je zagrizala donju usnu, jednom rukom gužvala je stolnjak, drugom stiskala čašu, i gledala me.

Ma, zar nije sjajna, rekao je Elef.

Šutio sam.

I sve to zbog sipinih očiju?

Jebem im mater, zarežao sam.

Znaš što, ajmo pobiti sve sipe ovog mora, frfljao je Elef.

Tako govori muškarac.

Objavit ćemo rat svim jebenim mekušcima.

Nego što.

I trpovima, i ježincima.

Spržit ćemo more.

I ribama, sve u pizdu materinu.

Zamislio sam se.

Čuj, to je komplicirano. A da samo skršim ovog tipa, ha?

Zašto? Kakve sad on ima veze s ovim?

Drpa mi Kaju, eto kakve.

Ma on ti je samo pomagalo, k'o japanske kuglice, kužiš. Sipe su đubrad.

Ne znam baš. Ja vidim da je on drpa.

Može vino?

Sve može.

Kiptio sam. Koji me klinac tjerao da kupim sipe? Red ljubomore, red bijesa, red samosažaljenja, red jada... Kakva krasna torta. Budite dobri jedni prema drugima, vi napaljeni osjećaji, mrmljao sam nazdravljajući Elefu, i dok mi je vino zapljuskivalo nepce pred očima mi je puklo: ugledao sam divovsku brajdu što se proteže od Atlantika do Kavkaza, karavane lama natovarenih bačvama što se probijaju andskim stazama, brodove pune bačava koji iz La Rochellea kreću prema sjeveru, a u ušima su mi zvečale čarobne riječi Chablis, Volleney, Nuits, Clos de Vougeau, Mursault...

Noć je bila boje indiga, puna škorpiona. Te večeri Kaja se ušuljala u apartman, odjevena legla u krevet i zaspala. Ujutro je pakirala torbu.

Stajao sam na vratima terase i nijemo promatrao kako u pretinac nervozno trpa posljednje sitnice, četkicu za zube, četku za kosu, bočice parfema, sjenilo za oči... Koliko puta sam gledao ovaj prizor. Ajde, potrpaj sve svoje smrdljive stvari, nemoj zaboraviti nešto za čim ćeš kasnije žaliti, i požuri, svaka je sekunda dragocjena, ovdje se više ne može ostati, pritišću ovi zidovi i guše poznati mirisi. Žustrim pokretom, kao da odbacuje nešto, Kaja je povukla patentni zatvarač, uspravila se i kruto me pogledala. Htio sam joj prići i pružiti ruku, ali nisam mogao. Između nas ispriječila se putna torba. Spakirana torba pokatkad je gadnija od Kineskog zida.

To bi bilo to, rekla je Kaja jer je sa mnom potrošila sve riječi, osim nekoliko zamjenica i glagola.

Nisam rekao ništa, samo sam je gledao.

Što je?

O, imala je ona u džepovima još tog sitniša.

Je li sve u redu s tobom?

I Elef me je jučer to upitao, pomislio sam.

Volio bih da ne odeš, začuo sam svoj izdajnički glas.

Ukočila se.

Ostalo je još nešto čekova, rekao sam muklo.

Zezaš me, rekla je nesigurno.

Ne.

Okretala se oko sebe kao da traži osobu s kojom, zapravo, razgovaram.

Osim toga, otkad si tu ja stvarno mogu pisati.

I samo zato želiš da ostanem?

Ima tu još ponešto, rekao sam, samo se sad ne mogu sjetiti.

Oči su joj bljesnule poput mjesečeva kamena.

Ono sinoć nećemo spominjati?

Odmahnuo sam glavom.

Nećemo. Do kraja svijeta.

Možda si ti ipak moj Karlo, rekla je. Na prvi pogled ne izgledaš tako, ali iskopat ću ja već nešto iz tebe.

Ja sam ti pun smeća, Kaja, pomislio sam.

Držat ću ti fige, rekao sam.

Kaja je otputovala onih dana kad su na pješčanim plažama počeli cvasti divlji ljiljani. Nekako u isto vrijeme u moru su se pojavile goleme meduze ljubičastih klobuka.

Vrijeme je da pođem kući, rekla je jednog jutra.

Sjedili smo na terasi i pili kavu. Iznad krovova, balatura i čempresa blještalo je metalnoplavo jesensko nebo.

Bogme, dugo si trajala, rekao sam.

Dulje od tvojih čekova?

Mnogo dulje. Nisi održala riječ.

Hoćeš li sa mnom?

Moram dovršiti knjigu.

Ah, da.

Pa smo malo šutjeli.

Koliko ćeš još ostati ovdje?

Ne znam.

A novac za stanarinu?

O tome uopće nisam razmišljao i začudilo me što Kaja u ovom trenutku razmišlja o tome.

Sredit ću to s Elefom, rekao sam. Dat ću mu novac kad se vratim u Zagreb.

Bit ćeš sam?

Valjda.

Kao onaj tvoj pauk.

Skoro sam zaboravio na njega, rekao sam pogledavši iznad vrata. Još uvijek je bio tamo.

Noću ćeš plesti mrežu, a danju spavati, zar ne?

Pitanja, pitanja, samo mi, jebote, postavljaš pitanja.

Ja sam poput tvojih priča.

A ti, što ćeš ti raditi?

Crtat ću.

Gradove bez ljudi?

Ne. Crtat ću samo ljude.

Otpratio sam je na autobusnu stanicu. Šofer je trpao prtljagu u bunkere, zaudarao je na znoj i smijao se nečemu. Nekoliko je putnika već sjedilo unutra, priljubili su lica uz stakla i buljili u one vani koji su buljili u njih. Sve su riječi potrošili. Sad su svodili račune. Meni se u utrobi ugnijezdilo nešto gadno, stenjalo je, sralo i pišalo unutra, gušili su me mirisi, čisti alkohol, jod, krvavi zavoji, gangrena, čelični potpornji nadstrešnice pucali su, autobus je trunuo, raspadao se, ulica se rolala kao tepih...

Što je?, pitala je Kaja.

Loš sam ti ja u rastancima, otresao sam glavom.

Znam, rekla je.

Polazak, rekao je šofer brišući ruke o hlače.

Hoćeš li me nazvati kad se vratiš?, upitala je Kaja, i ne sačekavši odgovor poljubila me i ušla u autobus.

Vrata su se zatvorila, autobus je krenuo, Kaja je stajala iza vozača i mahala, svi putnici su mahali, mahali su i oni koji su ih ispraćali... Ja nisam mahao. Ušao sam u restoran kod stanice, otišao na vece i pošteno se izbljuvao.

Nekoliko dana poslije, otputovala je i gospođa Ingrid. Za njom i Elef. On će dolaziti ovamo samo vikendom. Ostao mi je nedovršen rukopis, pauk i nešto gotovine. Izbrojao sam zgužvane novčanice: tristotrideset kuna. Otišao sam u hotelski restoran i zamolio kuharicu da mi u vrećicu natrpa ostatke noćasnje večere.

Za mog psa, rekao sam.

Trpala je u vrećicu načete odreske i kobasice.

Koliko želite?, pitala je.

Za jednu osobu, rekao sam.

Svratio sam u samoposluživanje, kupio dvije krpe za pranje poda, Magic spužvu za posuđe, Viltex krpu za čišćenje lavaboa, grubu Super Sirmatex krpu za kadu, zglobne slamčice s ružičastim prugama, paket salveta i tekućinu za čišćenje pločica bez fosfata. Bacio sam sve

te stvari na pod, sjeo na krevet i gledao ih. Nisam znao što početi s njima.

Edo Popović

Rođen 1957. u Livnu, a 1968. preselio u Zagreb. Studirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Danas živi između Zagreba i Stranice Gornje u Ribničkoj dolini. Knjige su mu prevedene na desetak jezika.

Objavio: *Ponoćni boogie* (priče, 1987), *San žutih zmija* (priče, 2000), *Kameni pas : refuli* (dnevnička proza, 2001), *Izlaz Zagreb jug* (roman, 2003), *Igrači* (roman, 2006), *Tetovirane priče* (priče, u saradnji s Igorom Hofbauerom, 2006), *Oči* (roman, 2007), *Priručnik za hodače* (putopisno-esejistička proza, 2009), *Lomljenje vjetra* (roman, 2011), *Ponoćni boogie i druge priče* (priče, posebno izdanje povodom 25 godina objavljivanja, 2012), *U Velebitu* (putopisno-esejistička proza, 2013), *Mjesečev meridijan* (roman, 2015) i *Poglavnikov pudl* (roman, 2016).

Biblioteka Online

knjiga 144

Edo Popović

SAN ŽUTIH ZMIJA

© 2017 Edo Popović

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2017

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© tawanlubfah / Fotolia.com

ISBN 978-953-345-557-0 (HTML)

ISBN 978-953-345-558-7 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-559-4 (PDF)

ISBN 978-953-345-560-0 (MOBI)

Prvo izdanje

Moderna vremena, Zagreb, 2000.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba.**

